I-24497

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

8 апрель, сешанба, 1997 йил
Сотувда эркин нархда. № 76 (1593)

ФЕСТИВАЛ ОЛДИДАН

ШАРҚ ТАРОНАЛАРИ ЯНГРАЙДИ

Мамлакатимизда миллий қадриятларимизни, урф-одатларимизни тиклаш, тарихи минг йилларга бориб тақалувчи нафис мусиқа санъатимизнинг ноёб намуналаридан тингловчиларни кенгроқ баҳраманд этиш, уларни келгуси авлодларга етказиш борасида бетимсол ишлар амалга оширилмоқда.

Шулардан бири республика Вазирлар Маҳкамасининг «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивалини ўтказиш тўғрисида»ги қароридир. Мазкур фестивалнинг аҳамияти, мақсади қарорда аниқ, лўнда ифодаланган: «Шарқ мамлакатлари халқлари миллий мусиқа ва қўшиқчилик санъатининг ноёб намуналарини кенг тарғиб қилиш, миллий мусиқа анъаналарини авайлаб-асраш ва ривожлантириш, ёш авлод қалбида санъатга бўлган меҳр-муҳаббат туйғуларини камол топтириш, гўзалликни, чин инсоний қадриятларни тараннум этиш, шунингдек, халқлар ўртасидаги дўстлик, биродарлик ришталарини янада мустаҳкамлаш, ижодий ҳамкорлик, маданий-маънавий муносабатлар доирасини халқаро миқёсда кенгайтириш...»

Айни кунларда ушбу фестивалга тайёргарлик ишлари бошланиб кетди. Шу муносабат билан республика Маданият ишлари вазири, фестивалга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш ташкилий қўмитаси раисининг ўринбосари Х. Жўраевга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

-- Хайрулла Равшанович, Вазирлар Маҳкамасининг қарорига кўра «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали ҳар икки йилда бир марта Самарқанд шаҳрида, биринчиси эса шу йил 25 августдан 2 сентябргача ўтади. Айтинг-чи, нима учун фестивал айнан Самарқанд шаҳрида ўтказилиши белгиланган?

-- Фестивал учун Самарқанд шаҳри белгилангани бежиз эмас. Самарқанд наинки мамлакатимиздаги, балки жаҳондаги энг қадимий шаҳарлардан бири. Самарқанд билан тенгдош шаҳарлар бармоқ билан санарли даражада кам. У ер юзининг сайқали, деб ном олган. У ердаги осори-атиқалар неча-неча асрлардан бери дунё халқларининг диққатини жалб этиб келади. Маълумки, шўро замонида дунёнинг кўпгина мамлакатларида Ўзбекистондеса кўпчилик яхши билмасди, аммо Бухоро, Тошкент каби тарихий шаҳарларимизни, айниқса, Самарқандни билишарди. Демак, ўзбекни, Ўзбекистонни жаҳон халқлари ўртасида танитишда Самарқанднинг ҳам хизматлари катта... Шунинг учун Самарқандни шарқ тимсолларидан бири дейиш мумкин, деган эди Президентимиз. Чунки Самарқандда шарқ нафаси, шуури, қиёфаси уфуриб турибди-да.

Булардан ташқари, эсингизда бўлса, бир вақтлар Самарқанд шаҳрида мақомчиларнинг халқаро симпозиумлари ўтган. Уларнинг савияси, мақсади ҳақида гапирмай қўя қолайлик. Аммо, дунёнинг бир неча мамлакатларидан келган санъаткорлар буюк аждодларимиз яратган мўъжизаларни кўриб, ҳайратга тушиб кетганлари рост. Қолаверса, истиқлол йилларида пойтахтимиз Тошкент каби Самарқандда ҳам мислсиз ишлар амалга оширилди. Хусусан, Мирзо Улуғбек ва унинг бобоси Амир Темур ҳазратлари юбилейлари муносабати билан шаҳарда бажарилган бунёдкорлик, ободончилик ишлари ҳайратланарлидир. Фестивал иштирокчилари ва меҳмонлари анжуман кунлари Самарқандда амалга оширилган ишлар мисолида истиқлол халқимизга нималар берганидан огоҳ бўладилар. Булардан ташқари, мазкур фестивалларни ўтказиш ташаббускорлари ва муассисларидан бири Самарқанд вилояти ҳокимлигидир. Қолаверса, фестивал қатнашчилари ва меҳмонларининг аксарияти Самарқандга Тошкент орқали боришади. Демак, истиқлол йиллари пойтахтимиз жамоли қай даражада ўзгариб кетганидан ҳам хабардор бўлишади.

-- Фестивалга тайёргарлик ишлари қандай кетяпти?

-- Қарор чиқиши ҳамоно тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Хабарингиз бор, яқинда ташкилий қўмитанинг биринчи йиғилиши бўлди. Унда дастлабки амалга оширилган ишлар кўриб чиқилди. Ҳозиргача фестивалнинг дастури, тадбирлар режаси ишлаб чиқилди. Энг қувончли воқеалардан бири мазкур фестивал ЮНЕСКОнинг халқаро маданият тадбирлари режасига киритилди. Фестивалга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш билан алоқадор барча вазирлик, қўмита, уюшма, ташкилот ва муассасалар ўз вазифаларини сидқидилдан бажаришга киришганларини алоҳида таъкидлаб ўтмоқ жоиздир. Фестивалнинг бош дирекцияси тузилмаси тасдиқланди. Ўзбекистон халқ артисти, истеъдодли режиссёр Баҳодир Йўлдошев раҳбарлигида саҳналаштирувчи ижодий гуруҳ аллақачон ўз ишини бошлаб юборган.

-- Фестивал халқаро тоифада бўлгани учун ҳайъат аъзолари ҳам турли мамлакатлар вакилларидан иборат бўлса керак?

-- Албатта. Ҳайъатга япониялик таниқли мусиқашунос, Токио университети профессори, дунёдаги, айниқса шарқ мамлакатларидаги кўплаб шундай анжуманларда фаол иштирок этган, шарқ мусиқий маданияти, хусусан, туркий халқлар санъатининг тарғиботчиси Харума Кашиба хоним раислик қилади. Аъзолари таркибида ҳамюртларимиз билан бирга Америка Қўшма Штатлари, Германия, Жанубий Корея, Миср, Малайзия, Туркия, Франция, Хитой, Ҳиндистон мамлакатларидан мусиқашунослар, машҳур санъат арбоблари бўлади. Қирқдан ортиқ мамлакатдан ижрочилар, санъатшунослар, жамоат арбоблари иштирок этиши кутилмоқда. Шуни ҳам айтиш керакки, фестивал доирасида «Шарқ халқлари мусиқа санъатининг муштараклиги» мавзуида халқаро илмий-ижодий конференция ҳам ўтади.

-- Халқаро мусиқа фестивали мустақиллигимизнинг олти йиллиги нишонланаётган кунларда ўтади. Пойтахтимиздаги бош майдон -- Мустақиллик майдонидаги тантаналарни томоша қилиш учун фестивал иштирокчилари ҳам таклиф этилса керак?

-- Халқимизда, меҳмон отангдан улуғ, деган нақл бор. Шундай экан, мусиқа анжумани қатнашчиларида мустақиллик байрамини кўриш иштиёқи туғилса, ўйлайманки, уларга бундай имконниятни яратиб беришимиз лозим бўлади.

-- Фестивал ғолиблари учун қандай мукофотлар таъсис этилган?

-- Гран при -- бош соврин учун ўн минг АҚШ доллари миқдорида пул мукофоти белгиланган. Ҳар бири 5000 АҚШ доллари миқдоридаги иккита биринчи, ҳар бири 3500 АҚШ доллари миқдоридаги иккита иккинчи, ҳар бири 2000 АҚШ доллари миқдоридаги учта учинчи мукофот таъсис этилган. Булардан ташқари, фестивал муассисларининг вазирликлар, ижодий уюшмалар, жамғармалар ва бошқа ташкилотларнинг махсус мукофотлари ҳам бўлиши кутилмоқда.

-- Самимий ва батафсил суҳбатингиз учун раҳмат. Ўйлаймизки, мазкур халқаро анжуман ҳар жиҳатдан кўнгилдагидек ўтади. Фестивал баҳонасида дунёнинг ўнлаб мамлакатларидан келган ижрочилар, мусиқашунослар бой мусиқий меросимиз билан танишадилар. Бу юртимиз нуфузининг жаҳон узра янада ошишида муҳим аҳамият касб этишига ишонамиз.

М. БЕРДИЕВ (ЎзА).

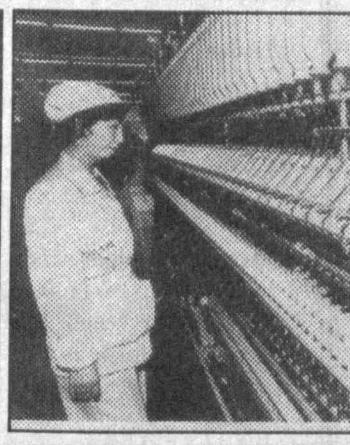

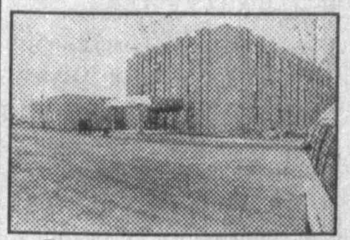

Тошлоқ туманида Корея Республикаси билан бунёд этилган қўшма корхона маҳсулотлари жаҳон андозалари даражасида бўляпти.

СУРАТЛАРДА: ип йигирувчи М. Мамадалиева; корхона биносининг кўриниши.

Ш. ОЛИМОВ олган суратлар.

ЖУРНАЛИСТЛАР МАРКАЗИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида журналистларни қайта тайёрлаш халқаро ижтимоий марказининг таъсис йиғилиши бўлди.

Марказ вақтли матбуот, телевидение ва радио тизимидаги журналистларнинг касб малакасини ошириш, Ўзбекистон Республикаси оммавий ахборот воситаларини демократиялаш жараёнларига кўмаклашиш мақсадида ташкил этилган.

Йиғилишда Конрад Аденауэр номидаги жамғарманинг Тошкентдаги минтақавий вакили В. Шрайберг сўзга чиқиб, марказ ишининг мақсад ва вазифалари тўғрисида гапирди.

Аҳолини оммавий ахборот воситалари ёрдамида демократиялашни чуқурлаштириш жараёнларига фаол жалб этиш, умумбашарий қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялаш, маънавият ва маърифат ғояларини оммалаштириш кўзда тутилмоқда. Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси, Конрад Аденауэр номидаги жамғарма, республикамиз ва хорижий мамлакатларнинг бир қанча ижтимоий-сиёсий ҳамда ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлари марказнинг муассислари бўлди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар мазкур марказнинг ташкил этилиши мамлакатимиз раҳбариятининг оммавий ахборот воситаларини янада демократиялаш ва журналист ходимларни жаҳон андозалари даражасида қайта тайёрлаш тўғрисидаги ғамхўрлигининг яна бир ёрқин намунаси эканини таъкидладилар.

Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро жамоатчилик маркази низоми тасдиқланди, унинг раҳбар органлари сайланди.

Таъсис йиғилишида республика Бош вазирининг ўринбосари, республика Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси ректори А. Азизхўжаев сўзга чиқди.

(ЎзА).

БОШ МАҚСАД -- ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ҲИМОЯСИ

Мамлакатимиз ҳуқуқий давлат барпо этиш йўлидан дадил одимламоқда. Республикамизда инсон ҳуқуқлари ва эркинлари билан боғлиқ ишларни янада такомиллаштириш борасидаги тадбирлар ўзининг самарасини бераётир.

Кеча Тошкент Давлат юридик институтида «Конституция ва инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги қонунчилик» мавзуида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Институт қошидаги Инсон ҳуқуқлари ва гуманитар ҳуқуқни ўрганиш маркази ташкил этган ушбу анжуманда республика Олий Мажлиси, Конституцион суд, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ташкилотлари вакиллари, олимлар ва ҳуқуқшунослар иштирок этдилар.

Тадбирни Тошкент Давлат юридик институти ректори Х. Бобоев очди. Илмий-амалий семинарда Олий Мажлис, Конституцион суд вакиллари, тегишли вазирлик ва марказлар мутахассисларининг «Конституция ҳамда инсон ҳуқуқ ва эркинликлари тўғрисидаги меъёрларни ривожлантириш зарурати», «Конституция ва шахсий ҳуқуқ ҳимояси» мавзуидаги, шунингдек фуқароларнинг сиёсий ҳуқуқлари, меҳнат қилиш, иқтисодий-ижтимоий ҳуқуқларининг амалдаги қонунчилигимиздаги кафолати тўғрисидаги маърузалари тингланди.

Холмурод АБДУРАҲМОНОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

САТРЛАРДА ЮРТ НАФАСИ

«Халқ сўзи» ва ЎзА мухбирлари хабар қилади

АМЕРИКАЛИК ЎҚУВЧИЛАР ТАШРИФИ

Самарқандда инглиз тилига ихтисослашган 37-ўрта мактабда америкалик ўқувчилар билан учрашув бўлиб ўтди. Ўтган йили ушбу мактаб ўқувчилари Америкаинг Трентон шаҳридаги ўқув даргоҳларини бориб кўрган эди. Бу эса америкалик ўқувчиларнинг жавоб ташрифидир.

АҚШнинг Флорида штатидан келган болалар қадимий шаҳарда бир ой давомида меҳмонда бўлишади. Улар самарқандлик тенгдошлари билан бирга яшаб, бирга ўқишади.

ҲУНАРЛИ КИШИ ХОР БЎЛМАС

Наманганда бўлиб ўтган республика семинар-кенгаши иштирокчилари вилоятдаги бир қанча қишлоқ ҳунар-техника ўқув юртларининг тажрибаси билан танишдилар. Жумладан, Наманган туманидаги 13-ҳунар-техника мактаби яқин атрофдаги қишлоқлар аҳолисига ўндан ортиқ турда хизмат кўрсатмоқда. Бу ерда сартарошхона, пойабзал устахонасидан ташқари, тегирмон, новвойхона, тикувчилик цехи ишлаб турибди, ҳатто темирчилик устахонаси ҳам бор.

ЖАҲОН АНДОЗАЛАРИ ДАРАЖАСИДА

«Андижон» агрофирмасининг бош корхонаси ҳисобланган консерва заводи негизида «Ўзангло» Ўзбекистон -- Англия қўшма корхонаси барпо этилди. У вилоятда етиштириладиган мева ва сабзавотлардан экспорт учун жаҳон андозалари талабларига мос келадиган маҳсулот ишлаб чиқаришга мўлжалланган.

Бу ерда асосий қурилиш ва мавжуд цехларни таъмирлаш ишлари тугалланди ҳисоб. Тез орада машина-ускуналар ўрнатилади. Ёзда қулай ва чиройли картон идишларда мева шарбатлари ишлаб чиқариш бошланади.

ҲАР КУНИ БИР ҚУВОНЧ

Беруний туманидаги Беруний номидаги деҳқончилик (фермер) уюшмасида 265 ўринли мактаб қуриб битказилди. Ўқувчилар кенг ва ёруғ синфхоналарда билим ола бошлади. Чимбой туманида эса тўртта врачлик пункти очилди. Шунингдек, йил бошидан буён 53 километрли табиий газ, 17 километрли тоза ичимлик сув қувурлари тортилди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 8 апрелидан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади: *)

1 Австралия доллари	45,73
1 Австрия шиллинги	4,94
1 Англия фунт стерлинги	96,04
10 Бельгия франки	16,86
1 Голландия гульдени	30,92
10 Греция драхмаси	2,20
1 Дания кронаси	9,13
1 БАА дирҳами	16,03
1 АҚШ доллари	58,89
1 Миср фунти	17,38
1 Ирландия фунти	92,45
1 Исландия кронаси	0,84
10 Испания песети	4,12
100 Италия лираси	3,52
1 Канада доллари	42,30
1 Хитой юани	7,10
1 Қувайт динори	194,23
100 Ливан фунти	3,82
1 Малайзия ринггити	23,67
1 Германия маркаси	34,79
1 Норвегия кронаси	8,63
1 Польша злотийси	19,16
10 Португалия эскудоси	3,48
1 Сингапур доллари	40,96
1000 Туркия лираси	0,46
1 Финляндия маркаси	11,61
1 Франция франки	10,33
1 Швеция кронаси	7,71
1 Швейцария франки	40,61
1 ЭКЮ	67,87
10 Жанубий Корея вони	0,66
10 Япония иенаси	4,71
1000 Россия рубли	10,26
1 Украина гривнаси	31,63
1000 Беларусь рубли	2,32
1 Эстония кронаси	4,65
1 Латвия лати	101,53
1 Литва лити	14,72
1 Қозоғистон тенгеси	0,79
1 Қирғизистон соми	3,31

*) валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

UZ-DAEWOO

Иброҳим РАҲИМ, Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ЎЗБЕКИСТОН МЎЪЖИЗАСИ

«ДАМАС», «НЕКСИЯ», «ТИКО»ЛАР ҚИССАСИ

Ҳурликнинг бебаҳо қадр-қиммати, тенгсиз имконлари ўтган беш йилда билинди. Таърифини сўз билан айтиб бўлмайди. Фақат Ўзбекистон дея аталган улуғ бир каломда бу юртнинг бор бойлик-дунёси мужассамдир.

Йиллар ўтиб бораверади. Мана энди озодлигимизнинг олтинчи йилини ҳам ёруғ юз билан қаршилаяпмиз. Албатта, бу кутлуғ тўйга бағишлаб аллақачон катта тадбирлар ўтказиш бошланиб кетди. Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот қўмитаси ана шу муборак айёмга атаб «Истиқлол: янги давр, янги қаҳрамон» мавзусида кўрик-танлов эълон қилган эди. Ўз навбатида эса ижод аҳли ҳам мамлакатимизнинг бугунги тоза ҳавоси ва бетакрор мўъжизалари, янгиликлари хусусида турли мавзуларда чиқишлар қилаётир.

Шу ўринда оқсоқол адибимиз, Ўзбекистон халқ ёзувчи Иброҳим Раҳимнинг Марказий Осиёда ягона бўлмиш «ЎЗДЭУавто» фаолиятига бағишлаб, газетамиз учун махсус ёзиб берган очеркида Ватанимизнинг ёруғ ва нурли келажагига қўйилаётган мустаҳкам пойдеворлар мадҳ этилган.

АСАКА -- АВТОМОБИЛ ПОЙТАХТИ

Замона зайли-ю, мустақиллик шарофати билан навқирон Асака бирданига янги шон-шараф кашф этиб, «Автомобил пойтахти» деб улуғланадиган бўлди. Бу ярашуғлиқ номни унга Қурия билан шериклидa қурилган «ЎзДЭУ авто» автомобилсозлик корхонаси ва унинг қўли гул машинасозлари бахшида этдилар.

«ДЭУ» дегани «буюк» дегани экан. «ЎзДЭУ» дегани эса, «Ўзбекистон буюк» дегани бўлиб, исми жисмига монанд, олтин узукка бриллиант кўздай ярашади. Ана сизга мустақиллик мўъжизаси-ю, Оллоҳнинг ўзбек элига инъоми! Буни оддий сўз билан ифода қилишга ожизман, аммо Ўзбекистоннинг буюк келажагига хизмат қила бошлаган бу автосаноат маркази туғилиши ҳамон тилга тушди, унинг ғаройиб тулпорлари диёримизни оламаро кўз-кўз қила бошлади. Бундан қайси бир озод ва эркин инсон қувонмайди, дейсиз. Мен ҳам шодлигимга сиғмай, бу мўъжизани кўрмоқ ниятида йўлга тушдим.

«Олтин водий» поездининг шинам, кўркам, юмшоққина купесидаги йўловчи шерикларим андижонлик олим, қўрғонтепалик тижоратчи, асакалик спортчи экан. Суҳбатимизга поезд бошлиғи, темир йўл ревизори ҳам қўшилиб олди. Менинг Асакага бораётганимни билган поезд бошлиғи:

-- Автомобилсозлар олдига боряпсиз экан-да, меҳмон? -- деди.

-- Топдингиз, «ЎзДЭУ»га боряпман.

(Давоми 2-бетда).

АЧЧИҚ ҲАҚИҚАТ

ЛОҚАЙДЛИК ГИРДОБИДА

Халқ амалий санъатининг кўҳна ва йирик корхоналаридан бири инқирозга юз тутяпти

«Ўзбек амалий санъати ривожига муносиб ҳисса қўшадиган Риштон кулолчилик заводидаги аҳвол ўта аянчлидир. Илгарилари 2000 дан ортиқ ишловчиси бўлган ушбу корхонада ҳозир ишчилар сони тенг ярмига қисқарган, маҳсулот бозори касодга учраган. Корхона ва туман раҳбарияти аҳволни ўнглаш учун амалий иш олиб бормаяпти».

(Республика Президенти И. А. Каримовнинг халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқидан).

Риштон кулолчилиги, оддий лойдан мўъжиза яратаётган қўли гул инсонлар таърифи-тавсифи юртимиздан олисларда ҳам довруғ таратган. Салкам минг йиллик тарихга эга бўлган бу қадимий санъат нафақат Фарғона водийси, балки бутун мамлакатимиз ҳунармандчилигининг фахри, ифтихори саналади.

Қадимий Самарқанд ва Риштон шаҳарларининг биқинида Даҳбед номи билан аталадиган икки қишлоқ бор. Тарихий манбаларнинг шаҳодат беришича, Соҳибқирон Амир Темур ҳарбий юришларидан биридан қайтаётиб, бир муддат Риштонда тўхтаб ўтади. У кишини кулолларнинг сеҳрли санъати ўзига ром этади. Сопол буюмларга ишланган нафис гуллар, камалак мисол жилолар Соҳибқиронни ҳайратга солади. Ўша йиллари Самарқандда улкан қурилишлар, бунёдкорлик ишлари амалга оширилаётган эди. Нафосатни теран ҳис этган улуғ бобомиз тикланаётган иншоотлар пештоқларини, гумбазларини ранго-ранг сополлар билан безаш ҳақида фармон беради.

(Давоми 3-бетда).

ФАКТ ВА ШАРҲ

ҲАҚИҚИЙ ТАДБИРКОРГА РАҒБАТ БЕРИЛАВЕРАДИ

Газетамизга кун сайин мамлакатимиз шаҳарлари, қишлоқларида ўрта ва кичик бизнес билан шуғулланаётган тадбиркорлар фаолияти ҳақида ёзилган хат-хабарлар келиб турибди. Улардан бири -- «Оққўрғон пишлоғи» деб номланган. Хабарда шундай дейилади: «Тошкент вилоятининг «Оққўрғон» давлат хўжалигидаги сутни қайта ишлайдиган кичик корхонада ишлаб чиқарилаётган ўндан зиёд турдаги маҳсулот жаҳон андозалари даражасида эканлиги билан харидорлар эътиборини қозонмоқда. Корхона Исроилнинг «Пладот» фирмаси технологияси билан жиҳозланган бўлиб, МДҲ давлатлари орасида ягона ҳисобланади».

Ёки Бухородан юборилган «Тилло--2 янги заводи» сарлавҳали мақолада хабар берилишича, Ромитан туманидаги «Тилло--2» кичик корхонаси қошида терини ошлайдиган ва қайта ишлайдиган мўъжаз завод ишга туширилибди. 30 нафар ишчи ва хизматчидан иборат жамоада ҳозирча пўстин, телпак ва бошқа тайёр кийимлар ишлаб чиқарилаётган экан. Тадбиркорларнинг нияти улуғ дастлабки йилда 700 минг сўм соф фойда олишни мўлжаллаб туришибди.

Таҳририят почтасидан бундай мисолларни истаганча келтириш мумкин. Зеро, мамлакатимиз мустақилликка эришган дастлабки кунларданоқ ҳукуматимиз хусусий тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга кенг йўл очиб берди. Бугунги кунда юзлаб, минглаб тадбиркорлар мамлакат иқтисодиётига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Жойларда ташкил этилаётган кўплаб ишчи ўринларида ҳам бевосита ишбилармону тадбиркорларимизнинг муносиб хизматлари бор. Аммо шаклланиш босқичида юзага келаётган муаммолар ҳам йўқ эмас. Шу боис мамлакат раҳбарияти соҳани сира эътибордан четда қолдирмаётир. Айниқса, шу йил 31 январь санасида «Кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Президент Фармони тадбиркорликни ривожлантириш сари қўйилган муҳим қадамлардан бири бўлди. Ушбу ҳужжатда мамлакатимизда кичик ва ўрта бизнес ривожига кўмак бермоқчи бўлган қатор хорижий кредиторлар, жумладан, Европа Тикланиш ва Ривожланиш банки, Осиё Ривожланиш банки, Япония Эксимбанки, Халқаро молия корпорацияси каби муассаса ва ташкилотларнинг кредит маблағларидан самарали фойдаланиш юзасидан йўлланмалар берилган. Куни кеча эса Вазирлар Маҳкамасининг иккита фармойиши қабул қилиндики, улар юқорида таъкидланган Фармоннинг бевосита ижросига қаратилгандир.

Ушбу муҳим ҳужжатлар кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни янада рағбатлантириш бўйича республика мувофиқлаштириш кенгаши таркибини тасдиқлади ва бу кенгаш олдига кичик бизнесни ривожлантиришга оид давлат сиёсатини рўёбга чиқариш, ушбу йўналиш бўйича жуда катта ташкилий, молиявий тадбирларни амалга ошириш, ўқувлар, семинарлар уюштириш, бир сўз билан айтганда, кичик ва ўрта корхоналарни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш вазифаларини қўяди. Кичик ва қўшма корхоналарнинг молиявий, ишлаб чиқариш фаолиятларини жиддий таҳлил этиш, ночор ва истиқболсиз корхоналарни рўйхатга олиш, хорижий сармояларни жалб этган ҳолда қўшма корхоналар барпо этиш йўли билан уларни реструктуразациялаш ва соҳани ўзгартириш ёки ана шу корхоналарни банкрот, деб эълон қилиш ва тугатиш юзасидан таклифлар тайёрлашга алоҳида эътибор қаратилади. Зеро, кўплаб кичик ва қўшма корхоналар бозор иқтисодиёти қонунлари, бугунги кун талаблари даражасида иш юрита олмаяпти. Бундай корхоналар ўзаро рақобатта дош беролмаслигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Шу боис, мавжуд имкониятларни ҳақиқий тадбиркорларга кўмак учун сафарбар этиш энг тўғри йўлдир. Зеро истиқболга юз тутаётган битта корхона эртага келажаги йўқ корхоналар ўрнини боса олиши шакшубҳасиздир.

Темур АБДУРАҲМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

УЮШМА БУЮРТМА ОЛАДИ, ҚУРОЛ СОТАДИ

МОСКВА. Приморье ўлкасида ҳарбий-саноат корхоналари мажмуаси уюшмаси ташкил этилди.

Маълумки, мазкур корхоналарда ишлаб чиқарилаётган ҳарбий аслаҳаларга эҳтиёж камаймоқда. Шу боис ушбу уюшма ҳарбий-саноат корхоналари маҳсулотларини сотиш ва буюртма олишни ўз зиммасига олади.

КУРАШ УСУЛИ ЎЗГАРДИ

МЕХИКО. Гватемаладаги қўзғолончилар -- Гватемала миллий инқилобий бирлиги (ГМИБ) ўз сиёсий партиясини тузишга қарор қилди.

Айни пайтда ГМИБнинг муваққат раҳбарияти ўз фаолиятини бошлади. Маълумки, 36 йил давом этган қуролли можаролардан сўнг 1996 йили мамлакат ҳукумати ва ГМИБ ўртасида ўзаро ярашув битими имзоланган эди.

Оммавий ахборот воситаларининг маълум қилишича, ГМИБ қуролли кураш олиб боришдан мутлақо воз кечиб, сиёсий кураш йўлини танлаган.

СУРАТДА: Франция. Туризм маркази.

ВАЗИРНИНГ БАЁНОТИ

Туркия Бош вазири ўринбосари ҳамда ташқи ишлар вазири Тансу Чиллер Европа Иттифоқига аъзо давлатларга мурожаат этиб, мазкур иттифоқни кенгайтиришда «тарихий хато»га йўл қўймасликка даъват қилди.

Бу ҳақда Тансу хоним расмий ташриф билан Туркияга келган Голландия ташқи ишлар вазири ва айни пайтда Европа Иттифоқи кенгашининг муваққат раиси бўлган Ханс Ван Мерло билан ҳамкорликда ўтказилган матбуот анжуманида баёнот берди.

Маълумки, аввалроқ Туркия ҳукумати Туркия Европа Иттифоқига аъзо бўлмас экан, НАТОнинг Шарқий Европа давлатлари ҳисобига кенгайишига қарши туражагини маълум қилган эди.

ПАРЛАМЕНТ РАИСИ САФАРДА

ЛИТВА парламенти раиси Витаутас Ландсбергис Европа давлатлари ва АҚШ бўйлаб сафарга чиқди.

Ташрифдан мақсад АҚШ ва Европа мамлакатлари раҳбарларини Литванинг НАТОга қабул қилиниши масаласида қўллаб-қувватлашга чақиришдир. В. Ландсбергис сафар давомида Оқ уй маъмурияти, ГФР ва Чехия ҳукумати раҳбарлари билан музокаралар ўтказади.

ЗАРУРИЯТ ТУҒИЛГАНДА

АҚШ ҳарбий-денгиз қўшинларига қарашли «Нассау» кемаси Зоир соҳилига келди.

Америка матбуотининг ёзишича, фуқаролар уруши бошланган ушбу мамлакатда 500га яқин АҚШ фуқароси яшайди ва уларнинг тақдири Оқ уй маъмуриятини жиддий ташвишга солаётир. Бироқ, Зоирдан олинган маълумотларга қараганда, айни пайтда «Нассау» экипажи Зоирдаги америкаликларни олиб чиқишга шошилаётгани йўқ. Чунки, у ердаги америкаликларнинг ҳаммаси пойтахт Киншасада истиқомат қилади ва зарурият туғилган пайтда бир йўла уларнинг барчасини кемага олиб келиш катта қийинчилик туғдирмайди.

КИМ БИЛСИН, БАЛКИ...

Япония матбуоти «Ниҳон сэкигун» (Япония қизил армияси) деб номланган экстремистлар гуруҳининг 15 аъзоси Колумбия ўрмонларида «Колумбия инқилобий қуролли кучлари» жангчиларига турли хил қўпорувчилик содир этиш йўлларини ўргатмоқда, деган хабар тарқатди.

Бу хабар Колумбия хавфсизлик хизмати ҳамда Интерпол вакиллари берган маълумотларга таянган ҳолда эълон қилинган. Айни пайтда Колумбия хавфсизлик хизмати ходимлари «Ниҳон сэкигун миссияси» аъзоларини қидиришга киришди.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

UZ-DAEWOO ● UZ-DAEWOO ● UZ-DAEWOO

«ДАМАС», «НЕКСИЯ», «ТИКО»ЛАР ҚИССАСИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

-- Ҳамма йўллар Асакага оборадиган бўп қолди. -- деди у қувониб. -- Аввалари «Олтин водий» Асакаю Қувадан «пўш-пўш» — деганича ғизиллаб ўтиб кетарди. «ЎзДЭУ авто» пайдо бўлгач, Асакага келиб, қўл қовуштириб турмай иложи йўқ. Бекатда жой талашиб қатор-қатор турган юк поездлари беҳисоб. Асака-юк поездларининг ҳам маркази бўп кетди. Турли туман давлатларнинг нотаниш ёзувлари, тушингда ҳам кўринмаган ному манзиллар...

-- Автобус, автомобил қатновларини айтмайсиз, кеча-кундуз ғизиллаб ўтгани ўтган, -- деди тижоратчи. -- Асака Буюк ипак йўлининг шоҳ бекатига айланяпти.

Суҳбатга андижонлик олим аралашди.

-- «ЎзДЭУ авто» Андижонни ҳам обод қилиб юборди. «Нексия», «Дамас», «Тико»ларнинг катта бозори Андижонда. Кассирлари тонгдан тонггача пул санашади. Шу туфайли бизда нақд пул муаммо эмас. Ойлик маош, стипендия, нафақаларни бир соат ҳам кечиктирмай жарақ-жарақ санаб оляпмиз. Асака автомобилсозларининг бу мурувватидан ҳаммамиз миннатдормиз!

Поездлан тушиб, «Тико»га миниб, Асакага етгунимча кекса киракашнинг ҳикояси тугамади. У Асака автомобилларининг туғилишидан тортиб, сотилишигача, ҳар мақомга енгил йўрғалаши-ю «оз ем еб, узоққа чопишию беминнат хизмати»гача оқизмай, томизмай гапирди. У митти -- «Тико»дан мамнун ва миннатдор эди. Заводини ҳам шаҳар ичидаги шаҳар дейсиз эмиш.

«Шаҳар ичидаги шаҳар» бўлмиш «ЎзДЭУ»га Асака марказидан бир ярим чақиримча мисоли ойна ётқизилган тиниқ, кенг-кўлам йўлдан бордик. Эллик беш гектар майдонга қурилган, сон-саноқсиз механизм ҳаракат қилаётган бепоён ишхонада ҳеч ким йўқдай жимлик ҳоким эди.

Ниҳоят, бу ерда қатъий қилиб ўрнатилган қоидалар босқичидан ўтиб, Югославия бинокор усталари яратган малла ранг бинога кириб, Бош директор қабулхонасига кирдим. Кенг қабулхонада итальянлар ясаган ярим давра столида икки котиба ўтирибди. Ўнг томонда ўзбек қизи, чап томонида корейс жувон. Иккала котиба ҳам бизнинг бу ерга киришимиздан хабардор экан. Хушбичим, дилкаш ўзбек қизи мулойим муомалада:

-- Ташрифингиздан Бош директор мамнунлар, аммо у киши олдидаги хорижий меҳмонлардан бўшагунча ёрдамчилари хонасида бир пиёла чой ичиб турсангиз, -- деди.

Абдуманноп Исмоилов Бош директорнинг фикри-зикри, қўйган қадами, бутун номаи амолидан хабардор -- заводчилар тили билан айтганда, «информированный» одам, юксак маданиятли муҳандис, бошлиғининг қўл-оёғидай ходим экан. Бош директорга бориб ҳал бўладиган ҳамма ишлар шунинг қўлидан ўтаркан. У киши мени корхона одамлари ва уларнинг ишлари билан ошно қилди.

«Американи Америка қилган қудрат -- автомобиль саноатидир» деган эдилар. Илло «Ўзбекистон -- буюк авто» индустрияси ҳам мамлакатимизни буюк қилувчи бир иқтисодий мўъжиза бўлиб хизмат қилиши турган гап!

Бу бепоён саноат кошонаси энига ва бўйига 55 гектар ерга икки терак бўйи баландликда жойлашган. Ҳар икки дақиқада бир «Нексия» ёки «Дамас», ёки «Тико» туғилади. Туғилади-ю сафарга чиқади.

Унинг ўз савдо марказлари, хизмат кўрсатиш устахоналари, банклари, ёрдамчи корхоналари мавжуд. Ана шу ЎзДЭУни бир неча директорлар ва Бош директор Шуҳрат Юсупов бошқаради.

Шуҳрат Юсупов «ЎзДЭУ» кошонасидан сал нарида, ҳозирги Асаканинг қоқ киндигида -- зиёли оилада туғилган, 1971 йили Политехника институтини битирганидан бери саноат соҳасига раҳбарлик қилишда чиниққан, бу ерда эса 1994 йил май ойидан буён раҳбар.

Бўйи-басти камтарона кўринса-да, ўзини тутиш-туришида бир олам салобат тўкиб турган бу одам билан ўз хонасида учрашдик. Кенг, ёруғ, оддий, аммо Италиянинг замонавий мебелида жиҳозланган кабинет уни заводнинг ички-ташқи дунёси билан боғлаб турадиган алоқа воситаси-ю корхонасида ўрмалаган чумолини ҳам кўрсатиб турувчи ўз ойнаи жаҳони -- компьютери ишлаб, ҳамиша ҳушёр, бутун корхонага кўз-қулоқ ёрдамчилари бор.

-- Бизнинг корхонадай энг замонавий жаҳон андозаси даражасидаги саноатни яратиш Ўзбекистон учун бир мўъжиза. -- деди у. -- Бундай юксак техникавий компьютерли, роботли нозик саноатни қуриш юксак маданиятга эришган мамлакат қўлидан келарди.

Шундай қилиб, мамлакатимиз энг замонавий автомобилсозликни ўз ривожи даражасида эмас, ундан юз йилларча олдинги даражада бунёд этди. Бинобарин, бу янги корхона бутун мамлакат ҳаётини тубдан ўзгартириш талабини ўртага ташлади. Нима учун? Маълумки, замонавий автомобилсозлик фан ва техника илмининг энг сўнгги ютуқларига асосланади. Унинг ривожи эса, умум машинасозлик соҳасинигина эмас, балки, металлургия, химия, радиоэлектроника, нефтни қайта ишлаш, тўқимачилик саноати соҳалари ва жуда кўп тармоқларнинг ривожланиши, айниқса, йўл қурилиши ва техникага хизмат кўрсатиш тармоқлари кенгайишини келтириб чиқаради. Бу саноатни муҳандислар, ишчи, техник мутахассислар малакасини оширмай ривожлантириб бўлмайди. Совет даврида хомашё базаси бўлиб қолган Ўзбекистон бу талабларнинг бирортасига тўлиқ жавоб беролмас эди.

Республикамиздагина эмас, балки бутун Марказий Осиёда ягона бўлган бу автомобилсозлик корхонасининг ишга тушиши Ўзбекистон саноати комплекси тизимини қайта қуришни тезлаштирди. Иккинчидан, арзон, аммо комфортабелли енгил автомобиллар чиқарилиши таъминланди. Учинчидан, автомобилсозлик саноатимизнинг пайдо бўлиши аҳолини иш билан таъминлаш ва Ўзбекистоннинг оғир ижтимоий муаммоларини ҳал қиладиган омилларнинг бири бўлиб майдонга чиқди, аммо осонликча эмас. Унинг бир қучоқ достони бор...

«СЕУЛГА ВАКИЛ КЕЛДИ»

Юртимизда автомобил саноати яратиш ғоясининг муаллифи Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов эди. Ҳар қандай мамлакатнинг энг замонавий, энг юксак тараққиёти автомобилсозликдан бошланишни яхши билган юртбошимиз мустақил Ўзбекистонни ҳам яқин келажакда буюк давлат қилишни ўз автомобилсозлигини яратишдан бошлашга аҳд қилди ва Ўзбекистонга хос, замон талабига мос авто андоза қидириб, дунё кезди. Ниҳоят, 1992 йилнинг

июнь ойида Жанубий Курияга қилган ташрифида юртига муносиб келажак қидиргандай заводма завод юриб, синчковлик билан танлов ўтказди.

«Сеулга вакил келди» деган қанотли гапни ўшанда қурияслик тижоратчилар тарқатган эди. Шамол бўлмаса, дарахтнинг учи қимирламас, деганларидай, Ўзбекистондан келган энг юқори мартабали меҳмон машҳур компаниялар ичидан «ДЭУ» корпорацияси «ДЭУ Паблик Моторз» заводининг бир эмас, уч бойлигини -- «Дамас», «Нексия», «Тико»ларни ёқтириб қолди. Нима учун? Уларнинг нимаси ёқди? Ислом Каримов Оврупада ҳам, Хитой билан Индонезияда ҳам кўп машиналарни кўрган, аммо бунақанги бежирим, содда, кам харажату сердаромадларини кўрмаганди.

Президентимизнинг таклифи корпорация Президенти Ким У Джун жанобларига ҳам маъқул тушди-да, рози бўлди. Мустақиллигимизнинг бир йиллиги арафасида -- 1992 йилнинг 29 август куни ана шу қўшма корхонанинг таъсис битими имзоланди.

Ўшандан кейиноқ қурияликлар «Дамас», «Нексия» ва «Тико»лар келиб тушадиган жойни кўргани келдилар ва Асакани танладилар. Нега Тошкенту, Самарқанд, Фарғона қолиб, Асакани танлашди? Очиғи, қатъий шартлари бор экан: аввало ишчи кучи кўп жой бўлсин, қолаверса, темир йўли яқин, автомобил йўллари соз, газ, нефт, электр қуввати етарли даражада муҳайё бўлсин экан. Буларнинг ҳаммаси Асакада жамулжам эди. Шундай қилиб, қўшма корхона бизга унча иш бермай турган прицеп заводининг ўрнига қуриладиган бўлди.

Қурилиш зудлик билан бошланиб, кеча-кундуз давом этди. Эскиликни кўчириб, янгиликни ўрнатиш жараёни икки жабҳада бирдай борди.

Прицеп заводини кўчириш икки йил давом этди ва 1994 йил ноябрь кунларида янги завод иншоотлари қурилиши бошланди. Қайноқ жараёнда Ўзбекистоннинг барча вилоятларидан келган қурилиш ташкилотлари иштирок этдилар, жами 3500 ўзбек-корейс бинокорлари, Қуриядан келган юзлаб, минглаб машинаю техника қуроллари тўнғич «Дамас» туғилган ўша тарихий кунгача «жанг» майдонидан нари кетмадилар. Янги завод қурилиши майдонида тарихимиз кўрмаган меҳнат жараёни қайнаса-да, аввалгидай шовқин-сурон сезилмади. Соз меҳнат ва оз харажат билан қисқа вақт ичида афсонавий ҳажмда ишлар бунёд қилинди. Айтмоққа осон, аммо тасаввур қилиш қийин.

Қийин бўлса-да, уларнинг баъзиларини айтиб ўтгим келди. Масалан, шу қисқа муддатда юз минг квадрат метр ишлаб чиқариш корпуслари ишга тушди, ўттиз беш минг квадрат метрли ёпиқ ва бир юз ўн квадрат метрли очиқ машина омборлари, саксон минг квадрат метрли йўл ва йўлакчага бетон ётқизилди, икки ярим минг метр масофага ички темир йўл қурилди. Заводга ҳаммаси бўлиб бир минг беш юз вагонда келган технологик жиҳозлар ўрнатилди. Қурилди, тикланди, бунёд этилди... Тан бермай илож йўқ. Бундай суръат Қурияда ҳам

қурилмагани учунми, бунга корпорация Президенти Ким У Джун жаноблари ҳам тан бериб, «офарин!» деди.

Корхонанинг асосий иш майдонида пресслаш-пайвандлаш, бўёқ, йиғув, асбобсозлик каби асосий цехлари жойлашди ва бу ўн олти гектарли улкан бинода АҚШ, Олмония, Япония ва Жанубий Қурия технологияси асосида автомобил ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Энг муҳими -- ишлаб чиқаришда юзлаб роботлар -- темир одамлар меҳнат қилади, жараённи эса ақлли, доно компьютер жаноблари бошқаради. Шуларнинг ҳаммасини уч юз нафар қуриялик ва бир минг нафар ўзбек фарзанди монтаж қилаётган кезда заводга Президент Ислом Каримов ташриф буюрди ва ишларнинг боришидан мамнун бўлиб «яқин фурсат ичида бу қурилишни тугаллаймиз ва иншооллоҳ, деярли ҳар бир хонадонда Ватанимизда чиққан енгил машина хизматда бўлади» -- деди.

ЎЗБЕКЛАР ҚУРИЯДА

Президент орзу қилган ўша яқин фурсатни яқинлатиш ва деярли ҳар бир хонадонда ўз қадоқ қўлларидан чиққан енгил машинани хизмат қилдириш мақсадида ҳар бир заводчи ёниб, қайнаб-тошиб ишлади. Бу мақсадга эришиш осон эмасди. Аввало бу нодир ва нозик техника, роботу-компьютерлар тилини билиб, жонли дилдан жонсиз техника дилига йўл топиш керак эди. Бунинг учун тил билиш, дил билиш, янги ҳунарни эгаллаш керак эди.

Асакаю, Андижон, атроф туман ва қишлоқлардан техникадан салгина хабардор ва озми-кўпми чет тилини биладиган ёшлар танлов асосида ишга қабул қилинди. Улар заводда яна тил ўргана бошладилар. Бу соҳада анча етишиб қолганлари пешма-пеш, гуруҳларга бўлиниб Қурияга иш ўргангани юбориб турилди. Улар Жанубий Қуриянинг йирик автомобил корхоналарида уч ойдан тўққиз ойгача иш ўргандилар. Асака заводи ишга тушгунича бир минг беш юз ишчи, мастер ва муҳандис таълим олиб келди, улар кетидан яна юз эллик, икки юз кишилик гуруҳлар малака ошириб қайтдилар. Чунки корейс халқи ҳам ўзбеклардай инсон қадрини эъзозлар экан.

-- Анниони хосимика! -- деди Сеул аэропортида самолётдан тушгани ҳамон ўзбек йигити муҳандис Саидаҳмад Икромов -- трап олдида кутиб турган мезбонларга.

Дўппи кийган ўзбек йигитининг икки қўлини кўксига қўйиб, эгилиб корейсча «Ассалому алайкум!» дейиши уларнинг чеҳрасини очди, она тилларини эъзозлаган ўзга халқ фарзандига ҳурмат билдириб, қўл қовуштириб, корейсчалаб, бир овоздан хор билан:

-- Анниони хасеё! -- деб алик олдилар.

Аэропортда боғланган дўстлик риштаси ўзбек муҳандисининг ҳунар ўрганишига катта йўл очди. Заводда ундан ҳеч нарсани яширмадилар. Умумий бўлим деб аталмиш хўжалик ишлари штаби уларда ишчиларга ғамхўрлик, деб аталар экан. Ишчиларни уйларидан заводга ташиб келиб, кийинтириб, текин овқатлантириб, хизмат анжомлари билан тўла таъминлаб, ҳар икки соатда дам олдириб, иш тугагач, яна уйларига еткизиб қўйишдан тортиб, заводнинг соат механизмидай ишлаши учун барча шароитларни муҳайё қилиб бериш -- умумий бўлим зиммасида экан. Саидаҳмад Икромов ҳозирги кунда «ДЭУ» корхоналарининг бу тажрибасини ўзи бошлиқ бўлган «ЎзДЭУавто» корхонаси умумий бўлимида оғишмай жорий қилмоқда.

— Корейсларнинг осиёликларга хос хислат ила шарқона удум, урф-одатларга риоя қилиб яшашларини кўриб ғоят қувониб кетдик, -- дейди йиғув цехининг мастери Мухторжон Турсунов. -- Улар уйларида хонтахта атрофида тўшаклар солиб, чордона қуриб ўтирганларини кўрдик. Меҳмонни эса, ўзимизча икки қўли кўксида жон-дилидан кутиб олишлари бизларни янада яқин қилиб қўйди.

(Давоми бор).

Корхонада ишлар илгарилаш ўрнига тобора орқага кетиб бораяпти. Раҳбарлар эса ҳамон пинагини бузмай юришибди.

Ким билан гаплашманг, раҳбарлар обрў-эътиборини, ҳурматини йўқотишганини, ишчилар билан улар ўртасида бўшлиқ пайдо бўлганлигини куюниб гапиришади.

Корхонанинг ишчи-хизматчилардан қарзи 3 миллион сўмдан ортиб кетди. Ноябрь ойига келиб банк иш ҳақи учун қарз берди. Директор нима қилди денг? Шу иш ҳақининг 88 минг сўмини 18 та маъмурият ходимига ариза ва сўров хатисиз 5 минг сўмдан қарз тариқасида бериб юборди. Ҳолбуки, ишчилар июль ойи иш ҳақини кутиб ётишган эди.

ЛОҚАЙДЛИК ГИРДОБИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

Риштон кулолларининг асосий маскани -- Даҳбед қишлоғидан юзга яқин ҳунарманд оиласи Самарқандга кўчирилади. Шу тариқа Самарқанд яқинида Турон заминидаги иккинчи Даҳбед қишлоғи пайдо бўлади. Бу воқеага 600 йилдан ортиқ вақт ўтди. Бугун Самарқанд Даҳбеди вилоятнинг энг гавжум гўшаларидан бирига айланган. Шаҳри азимда кулолчилик санъатини эъзозлаб келаётганлар ҳам асли риштонлик ҳунармандлардир. Шоҳи Зинда, Гўри Амир, Бибихоним ва бошқа ўнлаб буюк меъморчилик обидалари пештоқида, гумбазларида риштонлик кошинлар сайқал берган мўъжизалар ҳамон жаҳонни лол қолдирмоқда. Қадимий Бухоро ва Хива шаҳарларининг 2500 йиллик тўйи муносабати билан таъмирланаётган обидаларда ҳам риштонлик кулолларнинг баҳоли-қудрат хизматлари сингяпти.

Афсуски, кейинги йилларда қадимий санъат гўшасининг анъанавий шуҳрати пасайиб кетди. Оддий хонаки ҳунармандчиликдан катта давлат корхонасига, кейинроқ бориб эса мамлакатда биринчилардан бўлиб ҳиссадорлик жамиятига айлантирилган жамоа инқирозга юз тута бошлади.

Маълумки, ҳар қандай корхонанинг асосий кўрсаткичи ишнинг рентабеллилиги ҳисобланади. 1993 йилни кулоллар 17 миллион сўм фойда олиш билан якунлагандилар. Орадан бир йил ўтиб, бу кўрсаткич 2 миллион 200 минг сўмга, 1995 йилда 378 минг сўмга тушиб қолди. Ўтган йилги маблағ эса харажатларни қоплашга аранг етди. Агар 1993 йилда рентабеллик даражаси 25 фоизни ташкил этган бўлса, орадан 1 йил ўтгач, 15 фоизга, 1995 йилда эса 0,4 фоизга тушиб кетди. Бу эса ўз-ўзидан маҳсулот таннархининг кўтарилишига олиб келди. Ишчилар бозор учун эмас, омбор учун ишлаётганликларини ҳис қила бошладилар. Чунки маҳсулотнинг туриб қолиши корхонанинг иқтисодий кўрсаткичларига ҳам таъсир эта бошлади. Хазинада пул йўқлиги боис маошлар вақтида тўланмай қолди. Агар 1994 йилда омбордаги тайёр маҳсулотлар 1,5 миллион сўмликни ташкил этган бўлса, 1995 йилга келиб, бу кўрсаткич 4 миллион сўмликдан ошиб кетди.

Мана шундай пароканделик, инқирозга юз тутиш ота-боболари асли кулол бўлган ишчи-хизматчиларнинг нафсониятига тегди. Ўтган йилнинг апрель ойида корхонадаги аҳволни ўнглаш ҳақида юқори ташкилотларга мурожаат билан чиқишди. Корхона тарихида биринчи марта қолоқлик домидан чиқишга бағишланган мажлис ўтказилди. Ишчилар аҳволни очиқ-ойдин гапиришди. Унда маҳаллий раҳбарлардан тортиб корпорация, республика халқ бадиий ҳунармандчилик ҳиссадорлик жамиятининг раҳбарларигача иштирок этишди. Ишчи-кулоллар корхонадаги аянчли аҳволни рўй-рост очиб ташладилар. Шу ўринда мажлисда билдирилган айрим фикрларни эслаб ўтишни жоиз деб билдик.

Сайфулло ШАФИЕВ, 3-цех назоратчи-устаси: «Директоримиз ҳеч кимни менсимайди, ҳамма нарса учун мен жавоб бераман, деб мутахассислар тугул бош инженерни ҳам тан олмайди. Якка раҳбарлик эса беҳуда харажатлар қилишга олиб келди. Агар жамоа билан, мутахассислар билан келишиб иш юритилса корхона шуҳратини тиклаш мумкин».

Ранглар бўлими бошлиғи К. Полвонов, ишчилар Р. Сафаров, Х. Қосимова ҳам худди шундай фикрни билдиришди. Айниқса, **3-цех ишчиси Т. Акбаров** гапнинг дангалини айтиб қўяқолди: «Бизда ҳеч қандай ҳуқуқ йўқ, директор ҳеч кимни менсимайди, вақтида ойлигимизни ололмаймиз. Юмуш билан кирсак, ишимиз битмайди. Директорни алмаштириш керак».

Йиғилишда туман ҳокими М. Зокиров, республика маҳаллий саноат корпорацияси раисининг ўринбосари А. Каримов, республика халқ бадиий ҳунармандчилиги «Эъзоз» ҳиссадорлик жамияти раиси С. Муҳаммаджоновлар ҳам сўзга чиқишди.

Шундан сўнг умумий йиғилиш қарор қабул қилди: (Қарорни таҳрирсиз ўз ҳолича келтиряпмиз). **1. 9 ойлик ишлаб чиқариш ва молиявий хўжалик фаолияти якунлари бўйича завод бошқарув ҳайъати раиси ўрток Ғ. Зоҳидовни раис сифатида ишни давом эттириши ёки уни алмаштириш масаласи бошқарув ҳайъати йиғилишида кўриб чиқилсин».**

Ҳиссадорлик жамияти низомига кўра жамият аъзоларининг умумий йиғилиши энг юқори орган ҳисобланади ва унинг қарори ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Ушбу йиғилишдан кейин корхонадаги аҳвол кескин ўзгарган, раҳбарлар янгиланган бўлса керак, дея хулоса чиқарган бўлсангиз ажаб эмас. Йўқ. Бундай бўлмади. 9 ойлик тугул, йил якунига кўра ҳам бирор бир силжишга эришилгани йўқ. Жамоа шу йили 28,8 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди, холос. Бу аввалги йилга нисбатан 20 миллион 454 минг сўмга кам. Режа топшириғи аранг 60 фоизга етказилди.

Айни пайтда корхона давлат бюджетидан, пенсия фондидан, иш ҳақи ва бошқа ҳисоблардан 12 миллион сўм қарздор. Бир пайтлар бу ерда 2000 дан ортиқ одам меҳнат қилган бўлса, ҳозирга келиб 1274 нафарга тушиб қолди. Туман ҳокимлигидан берилган маълумотномада эса ана шу ишчиларнинг бор-йўғи 800--850 нафари бевосита ишлаб чиқариш билан бандлиги қайд этилган.

Йил якунланди, янги йилнинг дастлабки чораги ҳам ниҳоясига етди. Яқинда юқорида тилга олинган «машҳур йиғилиш» бўлиб ўтганига ҳам бир йил тўлади. Корхонада ишлар илгарилаш ўрнига тобора орқага кетиб бораяпти. Раҳбарлар эса ҳамон пинагини бузмай юришибди. Бошқарув ҳайъати раиси Ғайратжон Зоҳидов, бош муҳандис Ҳакимжон Ўтанов, бош ҳисобчи Махпирали Миразизовлар курсиларига маҳкам ёпишиб олган. Ким билан гаплашманг, раҳбарлар обрў-эътиборини, ҳурматини йўқотишганини, ишчилар билан раҳбарлар ўртасида бўшлиқ пайдо бўлганлигини куюниб гапиришади.

Халқимизда, «Сичқон сиғмас инига, ғалвир боғлар думига», деган ажойиб мақол бор. Корхонанинг марказий хом ашё омбори тафтиш қилинганда 83 минг 640 сўмлик томат пастаси 1995 йилдан бери сақланаётганлиги ошкор бўлиб қолди. Тафтишчиларнинг қийин-қистовидан сўнг корхона раҳбари Ғ. Зоҳидов вазиятдан қутилишнинг антиқа йўлини топди. Унинг 1996 йил 5 декабрдаги 239/1-буйруғига биноан 83 минг 640 сўмлик томат пастаси омбор мудири Баҳриддин Абдураззоқов ҳисобидан чиқарилиб, сумма корхонанинг зарарлари ҳисобига киритилди. Албатта, корхона раҳбари омбор мудирига бир оз пўписа ҳам қилиб қўйди. Унга бир ойлик маоши миқдорида яъни 600 сўм жарима солинди. Мана буни ҳақиқий «ҳотамтойлик, раҳбарнинг ғамхўрлиги», деса бўлади.

Бошқарув ходимларининг бош директорни ҳурмат қилишлари, уни ҳар қандай таъна ю дашномлардан ҳимоя этишларига сабаб бошқа ёқда экан. Ўтган йилнинг июль ойидан то ноябригача корхона ҳисобида маблағ йўқлиги учун иш ҳақи берилмади. Корхонанинг ишчи-хизматчилардан қарзи 3 миллион сўмдан ортиб кетди. Ноябрь ойига келиб банк иш ҳақи учун қарз берди. Директор нима қилди денг? Шу иш ҳақининг 88 минг сўмини 18 та маъмурият ходимига ариза ва сўров хатисиз 5 минг сўмдан қарз тариқасида бериб юборди. Ҳолбуки, ишчилар июль ойи иш ҳақини кутиб ётишган эди.

Корхона иқтисодий бўҳрондан чиқа олмаяпти-ю, лекин ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар пул ўтказилмасдан турли ташкилотларга, савдо корхоналарига ҳотамтойлик билан бериб юборилаяпти. Ҳозирга келиб ана шу сахийлик корхонага 3 миллион 59 минг сўмга тушди. Ундан қарздор корхоналар сони эса 63 тага етди. Масалан Қарши шаҳридаги «Зулфизар» кичик корхонаси 55 минг сўмлик маҳсулот пулини ўтган йилнинг сентябрь ойидан бери тўлагани йўқ. Устига устак шу йилнинг январь ойида бу кичик корхонага ҳеч қандай тўловларсиз яна 158 минг сўмлик маҳсулот бериб юборилди. Кичик корхона билан завод раҳбарлари ўртасида қандай «сир» борлиги биргина уларнинг ўзигаю, Яратганга аён. Чирчиқ шаҳридаги «Илҳомбек», Хонобод шаҳридаги «Наврўз», Пискент туманидаги «Маҳмудхон» кичик ва хусусий корхоналарнинг насияга маҳсулот олиб кетганига яқинда икки йил тўлади. Лекин бош ҳисобчи Махпирали Миразизов пинагини бузмаяпти...

Ўтган йилнинг ёз ойларида корхонадаги аҳволнинг ўнгланишига ишонмаган Турсунали Сиддиқов етакчилик қилаётган цех корхонадан мустақил жамоа бўлиб ажраб чиқиш ҳақида ариза берди. Цех «уста Абдулло» номидаги корхонага айлантирилди. Секин-аста бош корхонадаги кулоллар, иқтисодчилар янги корхонага ўта бошлашди. Кулолчиликнинг нони ҳисобланган қўрғошин кукунини олиб келиш учун Тошкентдаги «Ислайн» фирмаси билан шартнома тузилди. (Ҳолбуки бош корхонада қўрғошин кукуни йўқлиги учун кулолларга бепул таътил бериб юборилган эди). Янги корхонанинг иш натижалари ярим йилдаёқ кўзга ташланиб қолди. Маҳсулот ишлаб чиқариб режаси 115,9 фоизга бажарилди. Меҳнат унумдорлиги 22 фоизга ўсди. Маҳсулот тури 17 тага кўпайиб, 48 тани ташкил этди. Энг муҳими, бош корхона қарз ботқоғига ботиб ётган бир пайтда кечагина унинг қучоғидан отилиб чиққан янги жамоа йилни 1 миллион сўмлик фойда билан якунлади. Бугунга келиб Самарқанд, Бухоро, Хоразм шаҳарларида қадимий обидаларни таъмирлаётган усталар бош корхонага эмас, унинг «ўгай ўғли»га буюртма беришяпти. Чунки бу ерда тайёрланаётган маҳсулотнинг таннархи бош корхонадагидан анча арзон. Буюртмалар ҳам ўз вақтида уддаланяпти.

Ғайратжон Зоҳидов раҳбарлик қилаётган бош корхонада эса ҳамон қўрғошин кукуни, ўтга чидамли ғишт ва бошқа маҳсулотларни кимлардир келтириб беришини кутиб ётишибди. Корхона раҳбари эса, «бизга туман ҳокимлиги, республика маҳаллий саноат корпорацияси ёрдам бермаяпти», дейишдан нарига ўтмаяпти. Ҳолбуки Республика Вазирлар Маҳкамаси қўрғошин кукуни олиб келиш учун 57 минг АҚШ доллари миқдорида валюта топиб берди. «Уста Абдулло»дагилар эса бу ишни республикамизнинг ичида, Тошкентдаги воситачи фирмалар билан бинойидек эплашяпти.

Корхона 1993 йилда давлат тасарруфидан чиқарилиб, ҳиссадорлик жамиятига айлантирилган. Бироқ мулк шакли ўзгаргани билан корхонадагилар онгидаги хўжайинлик ҳисси уйғонмади. Улар ҳамон давлат таъминотига кўз тикиб юришибди. Агар улар дастлабки кунданоқ энди «корхона менинг корхонам», деб енг шимариб ишга киришганларида жамоа бугунгидай қийин аҳволга тушиб қолмаган бўларди. Ўтган йили корхона ишчиларининг ўртача иш ҳақи 410 сўмданга тўғри келди, сарф-харажат зўрға қопланди. 70 фоиз акцияларни сотиб олган ҳиссадорлар икки йилдан бери қўлларини қуруқ киссаларига солишмоқда. Чунки дивидент пули фойдадан олинади. Фойда ҳақида эса гап-сўз ҳам бўлиши мумкин эмас. Шунинг учун ҳам ҳиссадорлар сафи кенгайиш ўрнига камайиб бораяпти. Ўтган йили корхонани 260 дан ортиқ ишчи тарк этди. Улар қадрдон ҳунарларини ташлашгани йўқ. Уйда мустақил равишда ота-боболарининг қадимий усуллари асосида кулолчилик буюмлари тайёрлашаяпти. Ҳисоб-китобларга қараганда, шу усулда иш юритаётган кулоллар сони мингдан ошади. Туман солиқ инспекцияси эса фақатгина 55 та фуқаро кулолчилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва сотиш фаолияти билан шуғулланаётганлигини қайд этган. Бу рақамларнинг ҳақиқатдан қанчалик йироқлигини. Риштон кўчаларини бир айланиб чиқсангиз дарров сезасиз-қўясиз. Чунки кулоллар уйда ясаган маҳсулотларини йўлакларга уюб ташлашган. Уддабурон олиб сотарлар эса республикамиздаги барча йирик шаҳарлар, бозорларни улар тайёрлаган қўлбола буюмлар билан таъминлашаяпти. Уйдаги ҳунармандлар тайёрлаётган сопол буюмлар, кулолчилик идишлари корхонада тайёрланаётганидан анча арзон. Масалан, корхонада битта ўртача лаганни харидорларга 35 сўмдан тавсия қилишаётган бўлса уйдаги кулоллар шундай маҳсулотни 17--18 сўмга бериб юборишяпти. Оддий коса корхонада 18 сўм турса, уйида иш қилаётганлар бу маҳсулотни 8 сўмданга пуллашяпти. Бозор иқтисодиёти ўз ҳукмини ўтказаётган кезларда харидор кимнинг олдига чопиб боради? Нархини осмонга чиқариб қўйган саноат корхонаси маҳсулотигами ёки сифати ундан қолишмайдиган, лекин тенг баравар арзон қўлбола устаникига-ми?!

-- Корхонадаги бугунги аянчли аҳволни кўриб юрагингиз эзилиб кетади. Чунки бутун онгли ҳаётим, умрим шу корхонада ўтди, — дейди Ўзбекистон халқ рассоми, давлат мукофоти соҳиби, қатор халқаро кўргазмалар совриндори Иброҳимжон Хомилов. -- Раҳбарларнинг лоқайдлиги туфайли аҳвол шу даражага бориб етди. 3-4 ойлаб маош олмагандан сўнг кўпчилик қадрдон жойини ташлаб кетишга мажбур бўлди.

— Ёшим 70 дан ошди, ҳаётимда қандай мартабага эришган, ҳурмат-эътибор топган бўлсам шу корхона туфайли. Мен оиламиздаги кулолларнинг 10-авлодиман. Ҳозир 4 та ўғлим, невараларим ҳунаримни этагидан тутишган. Корхонада эса сулоламнинг 12 авлоди меҳнат қилаяпти. Қандай бўлса ҳам Риштон кулоллари шуҳратини тиклаш керак. Фақат шундагина Уста Абдулло, уста Мадамин, уста Дадо, отам Абдурасул кулолларнинг руҳи таскин топади, жойида тинч ётади.

-- Отам уста Исмоилжон корхонада 35 йил меҳнат қилди. Мен тетапоя бўлибоқ корхонага кириб келганман,— дейди товоқсоз уста Ёқубжон Йўлдошев. -- Нимагадир раҳбарлар кўпроқ одамлар шароити, тақдири билан эмас, бошқа, иккинчи даражали ишлар билан машғул бўлишди. Шунинг учун ҳам биз оиламиздаги 5 та кулол корхонани тарк этиб, хусусий иш очдик. Бинойидек ишлаб турибмиз. Маҳсулот таннархи анча арзон бўлганлиги учун ҳам кўпчилик бизга буюртма бераяпти. Биз истиқомат қиладиган Чиннигарон маҳалласидаги уста Валижон, уста Раимжон, уста Аминжонлар ҳам уйда иш қилишяпти. Агар кулолларнинг меҳнати қадрланса, яна ўз иш жойларига қайтишлари, шубҳасиз.

Бир пайтлар Риштон кулолларининг буюмлари Финландия, Швеция, Германия, Австрия, Англия, Испания, қатор араб мамлакатларига экспорт қилинарди. Собиқ иттифоқда бу мўъжизавий маҳсулотлар кириб бормаган бирорта ҳам йирик шаҳар қолмаган. Сопол буюмлар дунёдаги 15 га яқин халқаро кўргазма ва ярмаркаларда совринлар олганлиги ёқимли ўтмиш бўлиб қоляпти. Бир пайтлар 20 дан ортиқ мамлакатга маҳсулот берган корхона бугунги кунда республикамиз турли шаҳарларидаги 10 га яқин фирма дўконларини ҳам таъминлай олмаяпти.

Балки Риштон сополларига, кулолчилик буюмларига жаҳонда қизиқиш қолмагандир, дейишингиз мумкин. Лекин яқинда Япониядан ташриф буюрган меҳмонлар таклифи бу фикрнинг аксини кўрсатди. Кунчиқар мамлакатининг республикамиздаги собиқ элчиси Укеру Магасаки жаноблари япон кулолларининг ватани Комацио шаҳридан экан. Ота-бобоси асли кулол бўлган элчи Риштон ҳунармандларини ўзаро ҳамкорликка даъват этди. Чунки элчини маҳаллий усталарнинг сополга эскизларсиз нафис, майда гул солиши, нақшлар бериши, айниқса қадимий анъаналарнинг собит сақланиб қолганлиги ҳайратга солганди. Ана шу фидоий инсоннинг таклифи билан бир гуруҳ риштонлик усталар Камоцио шаҳри кулоллари иши билан танишиб қайтишди. Япония кулолларидан 25 киши эса Риштонда бўлишди. Бу ўзаро борди-келдини Япониянинг мамлакатимиздаги янги элчиси Койчи Обата жаноблари ҳам давом эттириш ниятида. Яқинда элчи жаноблари корхонада бўлиб, бевосита иш жараёнлари, кулолчилик тарихи билан танишиб қайтди.

Кулолчилигимизга чет элликлар шундай қизиқиб турган бир пайтда, республика маҳаллий саноат корпорацияси, халқ бадиий ҳунармандчилиги «Эъзоз» ҳиссадорлик жамияти раҳбарларининг корхонага йиллаб ташриф буюрмасликларини қандай баҳолаш мумкин? Ахир бу -- бориб турган лоқайдлик, эътиборсизлик эмас-ми?

Юртбошимиз Ўзбекистоннинг 1996 йилдаги ижтимоий-иқтисодий тараққиёти якунлари ҳамда 1997 йилдаги иқтисодий ислоҳотларнинг устувор йўналишларига бағишланган йиғилишдаги маърузасида: «Мен оддий бир ҳақиқатни англаб олишингизни жуда-жуда истайман. Чунки қайси корхона ўзига чет эллардан шерик топмаган бўлса, унинг келажаги йўқ», деб айтган эдилар.

Риштонда эса шундай имконият «манамен», деб турибди. Агар корхона раҳбарлари японлар билан мустаҳкам алоқа ўрната олсалар, иқтисодий инқироздан бемалол чиқиб олиш имконияти яратиларди.

...Риштон замини сифатли, қизғиш лойга мўллиги, қўли гул усталарнинг бу санъатга бўлган эътиқоди қадимий ҳунарнинг ушбу заминда умри боқий эканлигидан далолат бериб турибди. Ўйлаймизки, Риштон кулоллари Улуғ Соҳибқирон назари тушган, бутун дунё тан берган санъатлари шуҳратини тиклаш учун амалий ёрдам кўрсатилса, албатта, имкон ва журъат топа оладилар.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

● ЎТКАН КУН

ЎТМИШНИНГ ЎЧМАС МУҲРИ

Бизлар кўпинча ишимиз тушса бу манзил ҳақида сўраб-суриштириб қоламиз. Бўлмаса ойлаб, йиллаб шундайгина ёнгинасидан ўтиб кетсакда, эътибор бермаймиз. Аслида эса...

Бу ерда сизу бизнинг ўтмишимиз, оқ ва қора кунларимиз ўчмас (афсуски, ўчиб кетадиганлари ҳам бор!) бўлиб битиб қўйилган. Лекин ўн йиллар мобайнида аксарият қоғоз-ҳужжатлар «сир» сақланди. Фақат оддийгина кундалик турмушимиз учун зарур бўлганларигина бизларга тақдим этилди. Бугун эса АРХИВларнинг эшиклари ҳамма учун очиқ. Биров ота-бобосининг кечмиши ҳақида, яна биров ноҳақ қатағон этилган авлодларининг аччиқ қисмати хусусида билмоққа қизиқса, бемалол бундай маҳкамаларнинг мутасаддилари тихирлик қилмайди.

-- Бизнинг тилимиз билан айтганда «тарихсиз ҳужжат, ҳужжатсиз давлат бўлмайди» -- дейди Қашқадарё вилоят ҳокимлиги архив бўлими мудири Абдурашид Бўтаев. -- Барибир тарих тарих-да. Унинг оғир синовлари кўп. Бизлар ўтган кунимизни гоҳо унутиб қўямиз. Лекин ўша кунлар ортида ҳаммамизнинг қувонч ва азобимиз яширин-ку! Кечиб, унутиб қаерга ҳам борардик.

-- Архив ўз номи билан архив. Яъни кеча яшаб ўтган кунимиз. Сиз масъул бўлган мазкур йирик идоранинг елкасида жуда катта масъулият бор. Шу маънода бу ерда қайси даврга оид бўлган ҳужжатлар бор?

-- Вилоят архивининг Қарши, Ғузор, Шаҳрисабз, Муборак туманларида ўз филиаллари, шунингдек, 11 та туманда хўжалик ҳисобидаги шахсий таркиб ҳужжатлари сақланиб, уларда қисман қадимги даврга оид, асосан эса вилоят тузилган 1924 йилдан кейинги ижтимоий ҳаётга тааллуқли ҳужжатлар сақланади. Шундай бўлса-да, айтиб қўйишим керак. Қоғоз барибир ўзининг қоғозлигини кўрсатади. Яъни вақт ўтиши билан улардаги битиклар ўчиб, хиралашиб кетиши мумкин. Шунинг учун биз нодир ҳужжатларни асраб-авайлаш мақсадида чет элларда олиб борилаётган тажрибаларни ўрганаяпмиз. Чунки Ўзбекистон ҳам кичкина мамлакат эмас. Қоғоздаги матнларни замонавий компьютерларга кўчиришни режалаштираяпмиз. Ана шунда уларнинг умри узаяди. Энди ҳисобини айтадиган бўлсам, вилоят архиви ва унинг барча филиалларида 106 минг 33 та сақлов бирлиги сақланмоқда. Бу жуда катта бойлик дегани.

-- Архивга кимлар кўпроқ мурожаат қилиб келишади?

-- Бу ерда нафақат давлат ҳужжатлари, балки Қашқадарёдан етишиб чиққан машҳур меҳнат, уруш қаҳрамонлари ва зиёлиларнинг шахсий ҳужжатлари ҳам асралади. Бундан ташқари, ташкилот ва муассасаларнинг юбилейларига оид материалларни ҳам ўша идораларнинг қутлуғ кунларида нусхалар кўчириб тақдим этамиз.

Бизнинг остонамиздан ҳар хил фуқаролар турли ниятлар билан ҳатлаб ўтадилар. Аксарияти ўша сиз билан биз айтаётган ўтмишнинг қора кунлари ҳақида бор ҳақиқатни билгилари келади. Имконимиз етгунича ёрдам берамиз. Гоҳо қўлимиз калталик ҳам қилади. Шундай бўлса-да, ҳар қандай вазиятда ҳам уларнинг сўровлари, илтимослари ижобий ҳал этилишини таъминлаймиз.

-- Гоҳо қўлимиз калталик қилади, деяпсиз. Нега энди, сизларда мутахассислар масаласи, шарт-шароитлар яхши-ку!

-- Озодлик ўзбек архивчилигида ҳам янги бир даврни очиб берди. Бугун кечаги кун ҳақида деярли барча юртдошларимизда янгича муносабат шаклланаяпти. Улар энди «октябрь инқилоби»нинг бизнинг халқларимиз учун нечоғли қимматга тушганлигини ҳам, «босмачи» деган атаманинг бугунга келиб аслида қайси халқ ва миллатга тегишли эканлигини яхши биладилар. Шу вақтгача халқимиздан сир сақланиб келинган ҳужжатларни фарзандларимизга етказиш, янгича дунёқарашни шакллантириш борасида катта ишлар қилинаяпти. Мен бу қисқагина гурунгда сизга Қашқадарёнинг асрлардан асрларгача бўлган кечмиши ҳақида батафсил ҳикоя қилолмайман.

Энди мутахассислар масаласида икки калима сўз айтишим керак. Бу ҳам бизда муаммо даражасига кўтариляпти. Чунки араб ва лотин алифбосидаги матнларни ўқийдиган мутахассисларга муштоқмиз. Вилоят архивининг директори Жамила Абдувоҳидованинг ғайрат кўрсатиши туфайли анчагина ишлар қилинаяпти.

Қувончли томони, яхши ишлашимиз учун етарли шароит бор. Чунки вилоят ҳокимлигининг ёрдами туфайли бизга махсус мослаштирилган беш қаватли улкан бино қурилди. Бу беш юз минг сақлов бирлигини асраш имконини беради. Энди фақат шу юртнинг камоли ва истиқболи учун ишлаш вақти келди.

Дилбар САФАРОВА
суҳбатлашди.

Жарқўрғон туманидаги Т. Шабуров номли жамоа хўжалиги деҳқонлари эрта экқан — эрта ўради, деган нақлга амал қилиб ерга барака уруғи қадашни бошлаб юборишда. Улар ердан унумли фойдаланаётганликлари туфайли йилдан йилга пахта ва бошоқли дон экинлари ҳосилдорлигини оширишга муваффақ бўлишаяпти. Бу йил улар 923 гектар майдонга пахта экишни мўлжаллашган. Унинг бир қисми андижонликлар усулида — плёнка остида экиладиган бўлди.

СУРАТЛАРДА: механизатор Х. Холиқов ва деҳқон Ў. Маматмўминов; техника далада; бригада бошлиғи О. Абдурасулова.

И. ХЎЖАЕВ олган суратлар.

ЎЗБЕКИСТОН ҳаво йўллари

ҲУРМАТЛИ ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОЛАРИ ВА МЕҲМОНЛАРИ!

"Бухоро", "Самарқанд", "Урганч" аэропортлари қайта қурилаётгани муносабати билан ушбу аэропортларга самолётлар қабул қилиш вақтинча чекланади.

Уларда фақат Як-40 ва Ан-24 русумли самолётлар учади. "Бухоро" ва "Урганч" аэропортлари 1997 йил 31 августгача, "Самарқанд" аэропорти эса 1997 йил 15 апрелдан 15 октябргача ана шундай тартибда ишлайди.

Қайта қуриш даврида
"Бухоро", "Самарқанд", "Урганч"
аэропортларида самолётлар қатнови жадвали

рейслар	самолёт тури	қайси йўналишга	ҳар куни	Тошкентдан жўнаши	Келиб қўниши	рейслар	жўнаши	Тошкентга келиши
ХИ-19	Як-40	Бухоро	ҳар куни	08.50	10.15	ХИ-20	10.40	12.00
ХИ-21	Ан-24	Бухоро	ҳар куни	12.25	14.00	ХИ-22	14.25	15.50
ХИ-23	Як-40	Бухоро	ҳар куни	16.40	18.05	ХИ-24	18.30	19.50
ХИ-53	Ан-24	Самарқанд	ҳар куни	13.25	14.30	ХИ-54	17.20	18.25
ХИ-49	Ан-24	Самарқанд	ҳар куни	15.55	17.00	ХИ-50	08.00	09.05
ХИ-185	Як-40	Урганч	ҳар куни	09.20	11.20	ХИ-186	11.55	13.45
ХИ-189	Як-40	Урганч	ҳар куни	14.20	16.20	ХИ-190	16.45	18.35
ХИ-183	Як-40	Урганч	ҳар куни	14.30	16.30	ХИ-184	16.55	18.45
ХИ-181	Як-40	Урганч	ҳар куни	16.30	18.30	ХИ-182	07.00	08.50
ХИ-187	Як-40	Урганч	ҳар куни	17.10	19.10	ХИ-188	19.40	21.30

Қўшимча маълумотлар учун авиабилетларни бронлаш ва сотиш комплексига, унинг филиалларига мурожаат қилинг.

Телефонлар: 56-38-37, 066.

"Ўзбекистон ҳаво йўллари"
авиакомпанияси дирекцияси.

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

Шу йилнинг 10 мартида қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни тузиш тўғрисида»ги фармойиши мустақил Ўзбекистон тарихида давлатимиз олиб бораётган ижтимоий-иқтисодий сиёсатнинг унутилмас қадамларидан бири бўлиб қолади. Ўртага ташланган масала ўта жиддий. Ёш авлодни жаҳон андозалари даражасида ўқита билиш, улардан ватанпарвар кадрлар тайёрлаш ҳозирги кунда давлатимиз ва жамиятимизнинг энг долзарб вазифасидир. Бизнинг кадрлар энг ривожланган хорижий давлатлар мутахассислари билан рақобат қила оладиган бўлиши керак.

БОҒЧАЛАР ҲАМ ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ МАСКАНИ

Лекин мавжуд таълим-тарбия тизими мамлакатимизда вужудга келган мутлақо янги сиёсий ва иқтисодий шароитга ҳали мос эмас. Ҳаётнинг ўзи унинг заиф жойларини бизга яққол кўрсатиб бермоқда.

Маълумки, миллий дастур устида ҳозирда мутахассислардан иборат махсус комиссия ва ишчи гуруҳлар фаол иш олиб бормоқда. Вазирлар Маҳкамасининг фармойишига биноан ушбу комиссия ва ишчи гуруҳларга ўзбекистонлик ва хорижий етакчи мутахассислар, кенг илмий ва педагогик жамоатчилик вакиллари жалб этиляпти.

Шу ўринда муҳокама тарзида бир масала кўриб чиқилишини истардик. Сўз кадрлар тайёрлаш тизимида мактабгача таълимнинг ўрни ва аҳамияти ҳақида боради. Айрим кишилар боғчаларни кадрлар тайёрлашга қандай дахли бор, бизда асосий таълим мактабдан бошланади-ку, мактабгача таълим ҳар бир ота-онанинг ихтиёрида, деб айтишлари мумкин. Минг афсуслар бўлсинки, шундай фикрлар туфайли мактабгача таълимга тегишли даражада эътибор берилмаяпти.

1996 йил маълумотлари бўйича республикада 8464 боғча бўлиб, уларда 1 миллионга яқин бола таълим-тарбия олган. Шунда 7 ёшгача болаларни қамраб олиш 24,5 фоизни ташкил этди, яъни тахминан 3 миллион бола малакали мактабгача таълимдан четда қолган. Охирги йиллар давомида республика бўйича мингдан ортиқ халқ таълими тасарруфида бўлмаган, бошқа идоралар қарамоғидаги боғчалар ёпилиб кетди. Ҳозирги кунда болаларни мактабгача таълимга жалб этиш кўрсаткичлари, айниқса, Қашқадарё (12%), Сурхондарё (12,6%), Жиззах (17,6%), Хоразм (19,2%) вилоятларида ва Қорақалпоғистон Республикасида (16,9%) сезиларли даражада паст.

Боғчалар умумий сонининг камайиб бориш сабаби аниқ. Уларнинг атиги 44 фоизи халқ таълими вазирлиги тасарруфида, қолган асосий қисми -- 56 фоизи бошқа вазирликлар, идоралар қарамоғида. Бошқа вазирликлар ва идоралар эса бозор иқтисодиёти шароитида ўз тасарруфидаги боғчаларни маблағ билан таъминлай олмасдан уларни осонгина... ёпиш йўлига ўтган. Маҳаллий ҳокимликлар тайёр, жиҳозланган биноларни пулдор ташкилотларга ажратиб бермоқда. Газеталарнинг бирида ёзилишича, Навоий вилояти Навбаҳор тумани марказидаги «Юлдузча» болалар боғчаси ота-оналарнинг норозилигига қарамасдан ёпилган. «Қишлоқда маданий бинолар қуришни кўпайтириш ўрнига ишлаб турган болалар боғчасини йўқ қилиш инсофданми? Биз туманимиз марказида бирорта ҳаммом йўқлиги ҳақида ёзмоқчи эмасмиз» -- дейди ота-оналар.

Айни пайтда яна бир мисол келтириш ўринли. Японияда аввалдан мактабгача таълимга, умуман, ёш авлодни тарбиялашга жуда катта эътибор берилар экан. 1972 йилда Таълим вазирлиги боғчалар сонини кўпайтириш, 3 дан 5 ёшгача бўлган ҳамма болаларни боғчалар билан қамраб олиш мақсадида 10 йиллик махсус дастур қабул қилган. Бу ривожланган давлатда барча боғчалар давлат ва маҳаллий таълим органлари тасарруфига ўтказилган.

Болалар таълим-тарбиясига катта эътибор билан қаралиши бежиз эмас. Чунки айни мактабгача ёшида бола барча билимларни идрок этиш қобилиятига эга бўлади ва бу жараёнда унга зарур инсоний фазилатларнинг асосларини сингдириш ва ривожлантириш осон кечади. Бола, айниқса, мактабгача ёшида билим олишга чанқоқ бўлиб, шахс сифатида шаклланиб боради. Боланинг таълим-тарбиясида бу давр муҳим ўринга эга эканлигини била туриб, уни назоратсиз ўз ҳолига ташлаб қўйиш ёш авлоднинг узлуксиз таълим-тарбия тизимини пойдеворсиз қолдириш билан барobardир.

Қолаверса, Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги қонунида мактабгача таълимнинг мақомини кучайтириш керак. Хусусан, уни умумий ва ҳал қилувчи таълим дастури сифатида тан олиш зарур.

Айни вақтда республикада мактабгача таълим муассасаларининг камайиб боришини тўхтатиш, улар сонини талаб даражасида тиклаш ва мумкин қадар халқ таълими тизими тасарруфига ўтказиш масаласини ҳал этиш мақсадга мувофиқдир.

Бозор иқтисодиёти шароитида мактабгача таълим муассасаларида тўлов миқдори дифференциал равишда, ҳар бир оиланинг реал даромадига қараб белгиланиши зарур. Ҳозирда бир ойлик тўлов миқдори ўзига тўқ оила учун ҳам, кам таъминланган оила учун ҳам тенг -- минимал иш ҳақининг 50 фоизини ташкил этади. Ижтимоий муҳофазага муҳтож оилаларнинг болалари боғчаларда имтиёзли таълим-тарбия олса маъқул бўларди.

Ўзбекистон шароитида мактабгача таълимни оилада бериш шаклини ривожлантириш алоҳида аҳамият касб этади. Бунга республикамизнинг демографик хусусиятлари ундайди. Аммо оилавий таълимни талаб даражасида олиб бориш учун шарт-шароитлар яратиш керак. Шу ўринда ота-оналар зиммасига фарзандларининг гўдаклик пайтидан жисмоний, ахлоқий-маънавий ва интеллектуал ривожланишига асос солиши вазифаси қонун орқали юклатилиши зарур. Ўзбекистон Республикаси «Таълим тўғрисида»ги қонунининг 8-ва 16-моддаларига тегишли ўзгартишлар киритиш лозим бўлади. Шунинг-дек, бўлажак она бўлмиш барча қизларимизни олдиндан оила қуриш, ўз фарзандларига мактабгача таълим оила шароитида давлатимиз ва жамиятимиз талаблари даражасида бериш масаласини мукаммал ўйлаш керак.

Зеро, мактабгача таълим муассасалари учун махсус педагогик кадрлар тайёрлашни йўлга қўйиб, жадаллаштириш зарур.

Узлуксиз таълим-тарбия тизимини яратиш мақсадида боғча-мактаб, боғча-мактаб-коллеж, боғча-мактаб-колеж-олий ўқув юрти ўқув таълим-тарбия комплексларини экспериментал тарзда ташкил этиб, янги педагогик технологияларни синовдан ўтказиш ва сўнг уларни оммалаштириш тадбирларини кўриш лозим.

Алишер КАРИМОВ.

***ТАҲРИРИЯТДАН:** Мақолада кўпчиликни бепарво қолдирмайдиган масала кўтарилган. Бу, айниқса, кадрлар тайёрлаш миллий дастури яратилаётган пайтда жуда ҳам долзарб. Шунинг учун муштарийлар фикр-мулоҳазаларини бизга ёзиб юборадилар, деб умид қиламиз. Қолаверса, миллий дастур юзасидан таклифларингиз ҳам хайрли ишларда асқотади.*

КУЛГИ ТАНЛОВИ

ЮСУФЖОН ҚИЗИҚ ИЗДОШЛАРИ

Марғилон нафақат юртимизга ажойиб санъаткорлар, ҳунармандлар етиштириб берган маскан, балки машҳур қизиқчиларни вояга етказган замин ҳам. Ахир кимам машҳур кулги дарғаси Юсуфжон қизиқ, унинг ҳамнафаслари Сулаймон қори, Охунжон қизиқларни билмайди, дейсиз. Уларнинг санъатини Юсуфжон қизиқнинг ўғиллари Зайнобиддин ва Маҳаминжон қизиқлар ҳам муносиб давом эттиришди.

Мана, икки йилки, шаҳарда Юсуфжон қизиқ ва унинг фарзандлари хотирасига бағишлаб водий аскиячиларининг кўрик-танлови ўтказиляпти. Танловда ёш чегараланган эмас. Оммани кулдира оладиган, воқеликни ҳажвий ифодалай биладиган ҳар бир қобилият эгаси иштирок этиши мумкин.

Кечагина якунланган кулгу танловида яна бир гуруҳ янги номлар «кашф» этилди. Марғилонлик Иқболжон Шукуров сўз санъатини ва устозлар маҳоратини яхши эгаллаганлигини, қизиқчилик маҳорати тобора сайқалланиб бораётганлигини намойиш қилди. Айниқса, унинг ака-ука Зайнобиддин ва Мадаминжон қизиқлар ижро этган ҳажвиялари, ҳангомаларини муқаллад усулида ижро қилиши кўпчиликка маъқул келди. Шунинг учун ҳам унга бош соврин берилди.

Кўрик-танловда иштирок этган минглаб томошабинлар бу тадбирни республика миқёсига олиб чиқиш кераклигини айтишди.

С. НАБИЖОН.

АКА-УКА ЧЕМПИОНЛАР

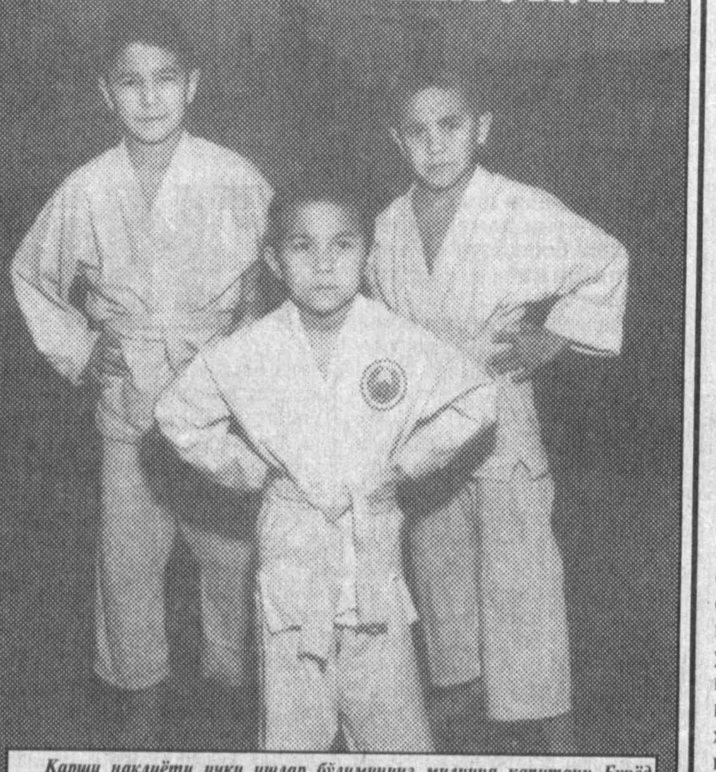

Қарши нақлиёти ички ишлар бўлимининг милиция капитани Бунёд Нафасов спорт деса ўзини томдан ташлайдиганлардан. Шу сабаб у фарзандларини каратэ ва дзюдо билан жиддий шуғулланиши учун жон куйдирди. Яқинда ўтказилган каратэ бўйича Қашқадарё вилояти биринчилигида уч ўғли -- Беҳзод, Улуғбек, Шербеклар биринчи ўринни эгаллашди.

СУРАТДА: ака-ука чемпионлар.

Ш. ШАРОПОВ (ЎзА) олган сурат.

ҒАРОЙИБОТЛАР САНДИҒИ

НОЁБ ГИЁҲ

Хитойда инсон саломатлиги учун фойдали бўлган ноёб доривор ўсимлик топилди.

Бу ўсимлик таркибида альцгеймер касаллиги билан оғриган беморлар учун дори тайёрлашда қўлланиладиган моддалар борлиги аниқланган.

Альцгеймер -- асаб касаллиги бўлиб, унга чалинган беморнинг бош мия ҳужайраси фаолияти бузилади ва хотираси сусаяди. Бу касаллик асосан кекса ёшдаги одамлар орасида учрайди. Мазкур ўсимлик таркибидаги кимё моддаси организмга тушгач, бош мия ҳужайралари реакциясида қатнашадиган муҳим элемент билан бирикади ва мия фаолиятини яхшилайди. Хитойда тадқиқот олиб бораётган бир гуруҳ исроиллик олимларнинг билдиришича, бу модда беморлар хотирасини яхшилашда ҳам ижобий натижа берар экан.

ЭНГ ЯНГИ КОМПЬЮТЕР

«Агар конгресснинг бутун кутубхонасини кичик қутичага жойлаштиришга эришилса, бу ҳақиқий техника инқилоби бўларди», деган эди америкалик Герман Кэган етмишинчи йилларда.

Ниҳоят, сўнгги йилларда компьютер ахборотини уч ўлчовли голограммалар кўринишида сақлашнинг янги усуллари тараққий этиши натижасида ушбу башорат амалга ошмоқда.

Қуддус университети амалий физика бўлими доктори Ҳорун Агранат бир пайтнинг ўзида ишлайдиган кўплаб компьютерларни мужассамлаштирган супер-компьютер тармоғи, яъни, энг самарали ишлаш имконига эга бўлган электр голография ишлаб чиқмоқда. Ушбу коммуникация тармоғи метерология, дори-дармонларнинг янги турларини яратиш, янги самолёт моделлари ишлаб чиқариш ва ядро қуроли технологиясидаги энг мураккаб ҳисоб-китобларни амалга оширади.

КЎҲНА ШАРОБХОНА

Исроилнинг Ришон-Ле-Цион шаҳри шимолидаги Байт-Даган туманида жойлашган саноат ҳудудини қазиш пайтида Византия даврига таaллуқли май тайёрловчи корхона қолдиқлари топилди.

Вино ишлаб чиқаришга мўлжалланган бу кўҳна бино икки қисмдан -- ўртасида вино сақлаш учун мўлжалланган улкан қудуққа эга майдон ҳамда узум янчиладиган тегирмондан иборат. Шаробхона атрофидаги махсус дағал тош ётқизилган майдончаларда узум эзилган. Уидан чиққан узум шираси махсус ариқчалар орқали тиндириш ҳовузларига оқиб тушган. Археологларнинг аниқлашича, ушбу шаробхонада зодагонлар учун олий навли шароблар тайёрланган экан.

• Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт

ФУТБОЛ ШАРҲИ

«НАВБАҲОР» ЯНА ОЧКО ЙЎҚОТДИ

Мамлакат олтинчи миллий чемпионатининг бешинчи тур учрашувларини жами 143 минг томошабин бевосита стадионларга келиб кузатди. Аввалги йилларга қиёслаганда бу ёмон кўрсаткич эмас. Баъзи стадионларда лотерея ўйинлари уюштирилаётганлиги томошабинлар сонининг ошишига сабаб бўлаяпти.

Бешинчи турда ҳакамлар ўйинчиларни ўттиз марта огоҳлантирди ва бир йўла 3 футболчи майдондан чиқариб юборилди. Бу, албатта, ёмон кўрсаткичдир.

Футболчиларнинг ҳакамлар томонидан кўп огоҳлантирилаётганлигини мавсумнинг энди бошланганлиги ва ўйинчилар ҳали тўлиқ спорт маҳоратларини эгаллаб улгурмаганлиги билан изоҳлаш мумкин.

Турнинг «сенсация»си Наманганда содир бўлди. Стадионга йиғилган 25 минг томошабин «Навбаҳор»нинг ўйинидан қониқмай, уйларига қайтишди. Зеро, кимсан -- чемпион ўз майдонида олий лиганинг янги вакили «Чилонзор» билан дуранг ўйнашини ҳеч бир мухлис кутмаган эди. Бунинг устига «Навбаҳор» футболчилари учрашувнинг 75-дақиқасигача ҳисобни тенглаштиролмай, ўз мухлисларини хуноб қилди. 56-дақиқада Олег Шацкихнинг пенальтидан тўп киритолмаганлиги эса ошиб тушди. 18-дақиқада «Чилонзор» ҳужумчиси А. Жданов ҳисобни очган бўлса, Э. Момотов 75- дақиқада вазиятни тенглаштирди ва учрашув 1:1 ҳисобида якунланди.

Бешинчи турда ҳакамлар олти марта 11 метрлик белгидан тўп тепиш кераклигини кўрсатишди. Шундан иккитаси Қаршида «Янгиер» дарвозаси томон тепилди — А. Бейнарович ҳар икки сафар ҳам имкониятни қўлдан бой бермади. Бироқ «Янгиер» ҳужумчиси В. Тарасенко учрашув тугашига беш дақиқа қолганда ўзининг учрашувдаги иккинчи тўпини киритиб, жамоасини мағлубиятдан сақлаб қолди. Учрашув 2:2 ҳисобида якунланди.

Тўпурарларга бошчилик қилиб келаётган МҲСК жамоасининг ярим ҳимоячиси Нўъмон Ҳасанов ҳам пенальтидан «Трактор» дарвозасига тўп киритиб, мавсумдаги жами голлари сонини 7 тага етказди. Ҳасанов томонидан киритилган ягона тўп МҲСКнинг ғалабасини таъминлади. Шунга қарамай шу кунгача биринчи ўринни банд этиб келган ҳарбийлар жамоаси ушбу турдан сўнг ўз ўрнини «Пахтакор»га бўшатиб берди. Чунки «Сурхон»ни йирик ҳисобда (3:0) мағлубиятга учратган «Пахтакор» тўплар нисбати бўйича МҲСКни ҳам ортда қолдирди. Айтиш жоизки, «Пахтакор» жамоасининг 40 йиллиги нишонланган кунда ниҳоят Азамат Абдураимовнинг ўйин кўрсатиш маҳорати очилди. У 25-дақиқагача икки марта тўп муаллифи бўлди. «Хет-трик»ка эришиши учун аввалига «Сурхон» ҳимоячилари, сўнг «Пахтакор» мураббийлари уни заҳирага чиқариб, «халақит» беришди. «Сурхон» дарвозасига киритилган биринчи тўп муаллифи Улуғбек Рўзимов бўлди.

Ушбу турда олий лиганинг янги вакили -- «Зарафшон» ниҳоят биринчи ғалабага эришиши мумкин эди. Бироқ «Афросиёб» ҳужумчиси Ҳамза Жабборов сўнгги дақиқада навоийлик мухлислар умидини пучга чиқарди. Учрашув 1:1 ҳисобида якунланди.

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Дўстлик» -- «Андижон» -- 1:0, «Атласчи» -- «Сўғдиёна» -- 2:1, «Хоразм» -- «Бухоро» -- 2:3, «Косонсой» -- «Нефтчи» -- 2:5.

Навбатдаги тур учрашувлари 8-9 апрель кунлари ўтказилади. 9 апрелда «Пахтакор» -- «Навбаҳор» жамоалари ўзаро куч синашади.

Р. ЭРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

5-ТУРДАН КЕЙИНГИ ВАЗИЯТ

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1. «Пахтакор»	5	5	0	0	10:1	15
2. МҲСК	5	5	0	0	12:4	15
3. «Нефтчи»	5	4	1	0	15:6	13
4. «Дўстлик»	5	4	0	1	9:3	12
5. «Навбаҳор»	5	3	1	1	6:4	10
6. «Бухоро»	5	3	0	2	10:8	9
7. «Трактор»	5	2	2	1	4:1	8
8. «Атласчи»	5	2	1	2	9:9	7
9. «Сўғдиёна»	5	2	0	3	4:8	6
10. «Афросиёб»	5	1	2	2	4:6	5
11. «Чилонзор»	4	1	1	2	2:3	4
12. «Андижон»	5	1	1	2	3:5	4
13. «Насаф»	5	0	3	2	4:8	3
14. «Косонсой»	5	1	0	4	4:11	3
15. «Зарафшон»	5	0	2	3	4:8	2
16. «Сурхон»	2	0	1	1	0:3	1
17. «Янгиер»	4	0	1	3	2:6	1
18. «Хоразм»	4	0	0	4	3:11	0

МИЛЛИЙ КУРАШ

АЛПОМИШ... АФСОНА ЭМАС!

Истиқбол Алпомишнинг армонларига қанот бўлди. Бир неча минг йиллик тарихга эга курашнинг алпомишча усулига шўро салтанати замонида расмий мақом берилмади. Шунинг учун алп авлодлари расмий мусобақаларда ўзга миллатларнинг бизга бегона усуллари билан курашишга мажбур эди. Аммо халқ халқлигини қилди -- Сурхондарё, Қашқадарё тарафларда катта тўйлар олишсиз (кураш) ўтмайди. Қадамидан ерлар ларзага келадиган полвонлар ана шундай давраларда камолга етдилар. Паҳлавон Маҳмуд, Баҳоуддин Нақшбанд, Амир Темур, ал Ҳаким ат-Термизий хотирасига бағишланиб ўтказилаётган миллий кураш бўйича халқаро мусобақаларда майдонга чиқаётган полвонларнинг шаштини кўриб, бунга иқрор бўласиз.

5-6 апрель кунлари Термиз шаҳридаги шарқона безаклар билан қайта қурилган «Алпомиш» стадиони яна лиқ тўлди. Бу ерда илоҳиёт илмининг порлоқ юлдузларидан бири Нақшбанд ҳазратларининг иборалари билан айтганда, «бесифат» шайх ал Ҳаким ат-Термизий хотирасига бағишланиб, миллий кураш бўйича III-Халқаро мусобақа бўлиб ўтди. Курашлар шу даражада кескин ва шиддатли кечдики, стадионни тўлдириб турган минг-минглаб мухлислар эртадан кечгача жойидан силжимади.

Шанба куни полвонлар вазнга қараб олишишди. Улар 292 нафар эди. Шунинг учун кураш қоронғилик чўкканда ҳам улкан ёритгичларнинг ёруғида давом этди. Шундай қилиб, сурхондарёлик Эрали Маҳмарасулов 90 кгдан юқори вазн тоифаси бўйича турнир чемпиони бўлди. Самарқандлик Исхоқ Аҳмедов, бухоролик Шуҳрат Хўжаев, сурхондарёлик Маҳтумқули Маҳмудов, хоразмлик Санъатбек Одамбоев, туркманистонлик Қурбонназар Маҳматсоатовлар турнир чемпиони деган унвонни қўлга киритдилар.

Ана шундан сўнг Алпомишдан қолган олиш бошланди -- майдонга фақат зўрлар чиқди. 50 нафар полвон Президентимиз қўйган бош соврин -- «Нексия» учун курашмоқ нияти борлигини айтди. Зўрдан зўр чиқиб не бир полвонларнинг оёғи осмондан келди. Минглаб қалбларга ғулғула солиб юрган Ўрол полвон, Рустам полвон, Абдуқодир полвон, самбо кураши бўйича олти марта Европа чемпиони, икки марта жаҳон чемпиони, Олимпиада чемпиони грузиялик Давид Хохолашвилилар ярим йўлда қолиб кетдилар. Чунки беллашув алпомишча эди.

Президентимизнинг бош соврини «Нексия» турнирнинг мутлақ ғолиби Эрали полвон Маҳмарасуловга насиб этди. «Дамас» эса бойсунлик Тоштемир Муҳаммадиевга берилди. Қашқадарёлик Муҳаммаддўст Тошев эса учинчи соврин -- «Тико»ни қўлга киритди.

Кўпчилик Алпомишни афсона деб ўйлайди. Аммо Термиздаги бу олишни кўрганлар Алпомишнинг... Бойсунда даврон сурганига иқрор бўлдилар.

Тожиддин РАЗЗОҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ВРАЧЛАР УЧУН АХБОРОТ

АПЗОН

➤ ЖКТ катогенларига танлаб таъсир этадиган восита;
➤ кенг спектр, резистентга ўрин қолмайди;
➤ ичакларнинг нормал ҳолатини бузмайди;
➤ ЖКТ бўшлиқларида тўпланади.

ДОЗА

5-10 кун давомида кунига 4 марта 1 таблеткадан

сурхан аджанта фарма лимитед

ВРАЧЛАР УЧУН АХБОРОТ

ТИФЛОКС

Бактерияга қарши восита қуйидаги вазиятларда қўлланилади:

- ич терлама;
- септицемия;
- инфекция;
- сийдик-жинсий;
- суяклар, бўғинлар;
- қуйи нафас йўллари;
- тери, юмшоқ сирт;
- иммунитети сусайган беморни профилактика қилиш.

ДОЗА

5-7 кун давомида кунига 2 маҳал 1,2 ёки 3 таблетка

сурхан аджанта фарма лимитед

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аппарати жамоаси масъул ходим Бахтиёр Раҳматуллаевич Қирғизбоевга отаси
РАҲМАТУЛЛА отанинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Давлат солиқ қўмитаси жамоаси Тошкент шаҳар божхона хизмати бошлиғининг ўринбосари вазифасини бажарувчи Рустам Фозиловга
рафиқаси Гулнора ФОЗИЛОВА ва қизи Дилфуза ФОЗИЛОВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги жамоаси агентликнинг Жиззах вилояти бўйича мухбири Йўлчи Жўраевга онаси
Мелинисо ЖЎРАЕВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Очиқ типдаги «Янгийўл» агрофирмаси ҳиссадорлик жамияти жамоаси, корхонанинг кекса ходими, бош раҳбарнинг молия ва иқтисод масалалари бўйича муовини
Сабри БИЛЯЛОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия билдиради.

Тошкент давлат университети жамоаси университет қошидаги олий педагогика ва психология кафедраси мудири, профессор Э. Т. Чориевга акаси
Соатмурод УСАНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан таъзия билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
А. УСМОНОВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28;
Эълонлар 36-09-25.

· МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Н. Жалилов.
Навбатчи — Х. Абдураҳмонов.
Мусаҳҳиҳ — А. Худойқулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0227
40.823 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 21.20
1 2 3 4 5 6